

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ РАННЬОГО
ВИЯВЛЕННЯ ЗАГРОЗИ ВИНИКНЕННЯ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ТА ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ**

ДБН -2013

**Друга редакція
(уточнена)**

Київ
Мінрегіон України
2013

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБЛЕНО: Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (УкрНДІЦЗ), Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Громадська організація "Український союз пожежної і техногенної безпеки", Асоціація "Техногенна безпека і цивільний захист населення"

РОЗРОБНИКИ: О.Євдін, К.Блажчук (керівник розробки), А.Слюсар (відповідальний виконавець), А.Фомін, С.Негрієнко, Л.Ейдельштейн, О.Бутирський, Є.Кудін, Б.Платкевич, О.Лагода, П.Шаповалов

ПОГОДЖЕНО: Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство оборони України

ВНЕСЕНО ТА
ПІДГОТОВЛЕНО
ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА
НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Мінрегіону України від ____ 20__ р. № ____
чинні з ____ 20__ р.

УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ РАНЬОГО ВИЯВЛЕННЯ ЗАГРОЗИ ВИНИКНЕННЯ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ
ДБН -2013**

АВТОМАТИЗИРОВАННЫЕ СИСТЕМЫ РАННЕГО ВЫЯВЛЕНИЯ УГРОЗЫ ВОЗНИКНОВЕНИЯ
ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ И ОПОВЕЩЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ
ДБН -2013

THE AUTOMATED SYSTEMS OF THE EARLY DETECTION THREATS OF THE ORIGIN
EMERGENCIES AND NOTIFICATION THE POPULATION
ДБН -2013

Чинні з _____

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Ці будівельні норми встановлюють вимоги до проектування, монтування, прийняття в експлуатацію та технічного обслуговування автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення (далі - СРВНСО), якими обладнуються об'єкти, будівлі, споруди і території на яких при виникненні надзвичайних ситуацій є загроза життю і здоров'ю людей та заподіяння значних збитків, а також вимоги до проектування пультів централізованого спостереження (ПЦС), диспетчеризації і автоматизації систем та устаткування, що не входять до складу СРВНСО, та установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії.

1.2 Ці будівельні норми призначені для проектувальників, розробників та виробників СРВНСО при проектуванні, будівництві та експлуатуванні об'єктів, будівель, споруд і територій.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

- У цих нормах є посилання на такі документи:

Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002р. №175 "Про затвердження методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру".

ДБН А.2.2-3-2012 Склад та зміст проектної документації на будівництво.

ДБН В.1.1-7-2002 Пожежна безпека об'єктів будівництва.

ДБН В.1.2-5:2007. Науково-технічний супровід будівельних об'єктів.

ДБН В.1.2-12-2008 Будівництво в умовах ущільненої забудови. Вимоги безпеки.

ДБН В.1.2-14-2009 Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ.

ДБН В.2.2-24:2009 Проектування висотних житлових і громадських будинків.

ДБН В.2.5-56-2010 Системи протипожежного захисту.

ДК 019:2010 Національний класифікатор України Класифікатор надзвичайних ситуацій.

ДСТУ 2156–93 Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення.

ДСТУ 2226–93 Автоматизовані системи. Терміни та визначення.

ДСТУ 3651.0–97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Основні одиниці фізичних величин Міжнародної системи одиниць. Основні положення, назви та позначення.

ДСТУ 3651.1–97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Похідні одиниці фізичних величин Міжнародної системи одиниць та позасистемні одиниці. Основні поняття, назви та позначення.

ДСТУ 3891–99 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять.

ДСТУ 4933:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять.

ДСТУ 7136:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг потенційно небезпечних об'єктів. Порядок проведення.

НАОП 40.1-1.32-01 "Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок".

ДСТУ 2941-94 Розроблення систем. Терміни та визначення.

ДСТУ prEN 50136-1-1:2004 Системи тривожної сигналізації. Системи передавання тривожних сповіщень та устаткування. Частина 3.

ДСТУ Б. А.2.4-4:2009 Основні вимоги до проектної та робочої документації.

ДСТУ Б. А.2.4-5:2009 СПБД. Загальні положення.

ДСТУ-Н Б В.2.5-37:2008 Настанова з проектування, монтування та експлуатації автоматизованих систем моніторингу та управління будівлями і спорудами.

ДСТУ-П CLC/TS 50136-4:2004 Системи тривожної сигналізації. Системи передавання тривожних сповіщень та устаткування. Частина 4.

ГОСТ 27.003–90 Надежность в технике. Состав и общие правила задания требований по надежности (Надійність техніки. Склад та загальні правила задання вимог щодо надійності).

ГОСТ 12997–84 Изделия ГСП. Общие технические условия (Вироби ДСП. Загальні технічні умови).

ГОСТ 34.601-90 Автоматизовані системи. Стадії створення.

ГОСТ 34.003-90 Комплекс стандартов на автоматизированные системы. Термины и определения.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

3.1 автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення [СРВНСО]

Автоматизована інформаційна система класу «людина-машина», що реалізує технологію оброблення і передавання інформації, у якій автоматичні процеси отримання та попереднього оброблення даних, спрямовані на оперативне надання користувачам фактичної та прогнозованої інформації щодо поточного стану джерел та чинників потенційної небезпеки техногенного та природного характеру, суміщено з процесами оповіщення, які здійснюються за безпосередньою участю людини-оператора.

3.2 оператор СРВНСО

Особа, яка виконує обов'язки у частині спостереження за станом джерел та чинників потенційної небезпеки, а також реагування на загрозу або виникнення НС і призначається відповідним наказом.

3.3 об'єкт підвищеної небезпеки [ОПН]

Об'єкт, на якому використовують, виготовляють, переробляють, зберігають або транспортують одну або кілька небезпечних речовин чи категорій речовин у кількості, що дорівнює або перевищує нормативно встановлені порогові маси, а також інші об'єкти як такі, що відповідно до закону є реальною загрозою виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру.

3.4 потенційно небезпечний об'єкт [ПНО]

Об'єкт, на якому можуть використовувати або виготовляти, переробляти, зберігати чи транспортувати небезпечні речовини, біологічні препарати, а також інші об'єкти, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії.

3.5 вибухонебезпечний об'єкт [ВНО]

Об'єкт, на якому зберігають, використовують, виробляють, транспортують вибухонебезпечні речовини, що набувають при певних умовах здатність до вибуху.

3.6 техногенна безпека

Відсутність ризику виникнення аварій та/або катастроф на потенційно небезпечних об'єктах, а також у суб'єктів господарювання, які можуть створити реальну загрозу їх

виникнення, що характеризує стан захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

Примітка. Забезпечення техногенної безпеки є особливою (специфічною) функцією захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

3.7 нормальні умови функціонування

Умови експлуатації об'єкту, що відповідають проектним режимам технологічного процесу або іншого виду його функціонування, передбаченого плановим (цільовим) регламентом його діяльності.

3.8 територія з ризиком прояву небезпечних природних явищ і процесів

Територія, на якій ступінь ймовірності виникнення небезпечних природних явищ і процесів (землетрусів, зсувів, просідання ґрунтів, обвалів, лавин, карстоутворення тощо), що можуть відбутися у певний час або за певних обставин, перевищує гранично допустимий рівень.

3.9 надзвичайна ситуація [НС]

Обстановка на окремій території чи об'єкті на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності людей, спричинена аварією, катастрофою, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до загрози життю і здоров'ю людей, їх загибелі, виникнення великої кількості постраждалих, заподіяння значних матеріальних втрат, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, ведення там господарської діяльності.

3.10 загроза виникнення надзвичайної ситуації

Обстановка, що обумовлена небезпечною подією, потенційна можливість реалізації якої являє собою загрозу життю і здоров'ю людей та (або) заподіяння значних збитків.

3.11 ознаки загрози або виникнення надзвичайної ситуації

Інформація про умови і фактори аварійної ситуації або аварійної обстановки, що отримана від СРВНСО та (або) персоналу об'єкту і на підставі якої ця обстановка кваліфікується оператором СРВНСО як така, що може призвести до втрати життя і здоров'я людей та (або) заподіяння значних матеріальних збитків.

3.12 класифікаційна ознака надзвичайних ситуацій

Технічна або інша характеристика небезпечної події, що зумовлює виникнення обстановки, яка визначається як надзвичайна ситуація.

3.13 зона надзвичайної ситуації

Окрема територія, акваторія та/або об'єкт, де сталася надзвичайна ситуація.

3.14 зона можливого ураження

Окрема територія, акваторія, на якій внаслідок настання надзвичайної ситуації виникає загроза життю або здоров'ю людей та заподіяна шкода майну.

3.15 гранично припустиме значення параметру

Найбільше або найменше значення параметру режиму функціонування або зберігання, яке може мати виріб, пристрій, об'єкт, речовина тощо без порушення його нормального функціонування (стану).

3.16 докритичні значення параметрів

Значення параметрів джерел техногенної та (або) природної небезпеки, які не є небезпечними, проте, у разі стійкої тенденції до їх зміни у напрямку критичних значень, потребують виконання певних дій щодо недопущення досягнення критичних значень.

3.17 критичні значення параметрів

Значення одного або кількох взаємопов'язаних параметрів джерел техногенної та (або) природної небезпеки, досягнення яких з високою вірогідністю може призвести до порушення нормального функціонування (стану) виробу, пристрою, об'єкту, речовини, до виникнення небезпечної події та, як наслідок, до надзвичайної ситуації.

3.18 аварійна ситуація

Стан потенційно небезпечного об'єкта, що характеризується порушенням меж та (або) умов безпечної експлуатації, але не перейшов в аварію, при якому всі несприятливі впливи джерел небезпеки на персонал, населення та навколишнє середовище утримуються в прийнятих межах за допомогою відповідних технічних засобів, передбачених проектом.

3.19 аварія

Небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження, травмування людей або створює на окремій території чи території суб'єкта господарювання загрозу життю або здоров'ю людини та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

3.20 аварійна обстановка

Сукупність факторів і умов, що склалися в результаті аварії, яка відбулася на стаціонарному об'єкті, на транспорті чи в населеному пункті.

3.21 електронна картка аварії

Вичерпна сукупність даних про можливий сценарій розвитку надзвичайної ситуації, що зберігається на електронних носіях та має унікальний ідентифікаційний номер.

3.22 небезпечна подія

Подія, у тому числі катастрофа, аварія, пожежа, стихійне лихо, епідемія, епізоотія, епіфітотія, яка за своїми наслідками становить загрозу життю або здоров'ю населення чи призводить до завдання матеріальних збитків.

3.23 інформування

Доведення сигналів і повідомлень про досягнення докритичних (критичних) значень параметрів технологічного процесу або повітря робочої зони до працюючого персоналу цеху (виробничої дільниці, складу тощо) та посадових осіб, відповідальних за стан техногенної безпеки об'єкту.

3.24 оповіщення

Доведення сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення небезпечної події чи надзвичайної ситуації до відома персоналу та осіб, що знаходяться на об'єкті, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, аварійно-рятувальних служб та формувань, керівників підприємств і організацій та населення, що знаходяться у зоні можливого ураження.

3.25 система оповіщення

Система, у якій реалізується організаційно-технічне поєднання програмних і технічних засобів оповіщення, мереж телекомунікації, радіомовлення та інших засобів оброблення та передачі повідомлень, а також персоналу, що здійснює діяльність у сфері оповіщення.

3.26 зональне оповіщення

Оповіщення, що здійснюються в межах цеху, виробничої ділянки, складу тощо.

3.27 об'єктове оповіщення

Оповіщення, що здійснюються в межах об'єктів, будівель, споруд і територій.

Примітка. Об'єктові системи оповіщення створюються і функціонують на об'єктах, будівлях і спорудах, які за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії, зона можливого ураження від якої не виходить за їх територію, а також у місцях з масовим перебуванням людей (навчальних та лікувальних закладах, спортивних та торгівельно-розважальних комплексах, вокзалах, пляжах, зонах масового відпочинку тощо) для оповіщення керівництва і персоналу таких об'єктів та людей, що перебувають у таких місцях.

3.28 локальне оповіщення

Оповіщення, що здійснюються в межах об'єкту та прилеглих територій, які відносяться до зони можливого ураження.

Примітка. Локальні системи оповіщення створюються і функціонують на об'єктах, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії, зона можливого ураження від яких може поширюватися на населені пункти або території інших підприємств, установ і

організацій, для оповіщення керівництва і персоналу таких об'єктів, а також населення, інших підприємств, установ і організацій, що проживає та розміщені в зонах можливого ураження.

3.29 спеціальні системи оповіщення

Спеціальні системи оповіщення створюються і функціонують на гідротехнічних спорудах і територіях, які потрапляють у зону катастрофічного затоплення внаслідок руйнування однієї або декількох гребель водосховищ, уздовж аміакопроводів, магістральних і відвідних нафто-, газопроводів та на атомних електростанціях і територіях у 30-км зоні навколо атомної електростанції (50-км зоні для Запорізької АЕС).

3.30 територіальні автоматизовані системи централізованого оповіщення

Системи оповіщення створюються і функціонують на регіональному рівні (в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі) для забезпечення прийому сигналів і повідомлень від загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення та оповіщення районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад, суб'єктів господарювання та сил цивільного захисту, що включені в територіальну схему оповіщення, а також, у разі необхідності, населення, що проживає на території регіону.

3.31 загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення

Система централізованого оповіщення створюється і функціонує на державному рівні для забезпечення оповіщення центральних органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а у разі необхідності, населення країни, з використанням спеціальної апаратури оповіщення, мереж загальнонаціонального радіомовлення і телебачення.

3.32 інформаційне заздалегідь підготовлене мовне повідомлення

Повідомлення щодо факту раннього виявлення ознак аварійної ситуації або аварійної обстановки, що готують заздалегідь і записують в електронному вигляді в енергонезалежну пам'ять технічних та програмно-технічних засобів.

Примітка. Повідомлення транслюють засобами оповіщення в автоматичному режимі.

3.33 тривожне заздалегідь підготовлене мовне повідомлення

Повідомлення щодо факту виявлення ознак загрози або виникнення надзвичайної ситуації, що готують заздалегідь і записують в електронному вигляді в енергонезалежну пам'ять технічних та програмно-технічних засобів.

Примітка. Повідомлення транслюють за командою оператора СРВНСО.

3.34 об'єкт з масовим перебуванням людей

Будинки дошкільних, навчальних, культурно-видовищних і культових закладів,

закладів дозвілля, лікувально-профілактичних закладів із стаціонарними відділеннями, закладів відпочинку та туризму, будинки-інтернати загального та спеціального типу, готелі, санаторії та криті спортивні споруди, ринки, а також інші об'єкти з постійним або тимчасовим перебуванням у них від 50 та більше осіб, у тому числі орендована територія, об'єкти або приміщення суб'єктів господарювання, що розміщуються на території або всередині вищевказаних об'єктів.

3.35 датчик (джерело первинної інформації)

Вимірювальний пристрій у вигляді конструктивної сукупності одного або декількох вимірювальних перетворювачів величини, що вимірюється і контролюється, у вихідний сигнал для дистанційної передачі та використання в системах керування і має нормовані метрологічні характеристики.

4 ПОЗНАЧЕННЯ І СКОРОЧЕННЯ

Позначки одиниць фізичних величин у цьому стандарті згідно з ДСТУ 3651.0 та ДСТУ 3651.1, а також:

АРМ – автоматизоване робоче місце;

АСМУ - автоматизована система моніторингу та управління;

ДПІ – джерело первинної інформації;

ЗАСЦО – загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення;

ЗПМП – заздалегідь підготовлені мовні повідомлення;

КП – комунікаційний пристрій;

КТЗІО – кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення;

НС – надзвичайна ситуація;

ПДП – пристрій дистанційного пуску;

ПК – пульт керування;

ПКЗО – пульт керування зональним оповіщенням;

ПЛАС – план локалізації і ліквідації аварії;

ПО – пристрій оповіщення;

ПЦС – пульт централізованого спостереження за СРВНСО;

РАСЦО – регіональна автоматизована система централізованого оповіщення;

СРВНСО – автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення;

СС – суміжні системи;

СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостереження;

ТАСЦО – територіальна автоматизована система централізованого оповіщення;

ТМЗК – телекомунікаційна мережа загального користування;

УЛНСПС – установки локалізації / ліквідації НС на ранній стадії.

5 АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ РАННЬОГО ВИЯВЛЕННЯ

ЗАГРОЗИ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ТА ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

5.1 Галузь застосування

Автоматизованими системами раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення обладнуються об'єкти, будівлі і споруди, а також території з ризиком виникнення НС техногенного або природного характеру з метою недопущення виникнення небезпечних подій чи надзвичайних ситуацій або мінімізації наслідків у разі їх виникнення.

Критерії визначення необхідності улаштування СРВНСО та вибору типу засобів оповіщення і типу системи передавання тривожних сповіщень у залежності від можливої кількості постраждалих осіб та розміру можливих збитків, наведено у Додатку Б, та з урахуванням ДБН В.1.2-14.

5.2 Загальні вимоги

5.2.1 У разі виявлення загрози або виникнення надзвичайної ситуації[, СРВНСО повинна:

- автоматично здійснювати інформування про виявлену загрозу відповідальних осіб, на яких покладено виконання певних дій щодо недопущення виникнення НС або мінімізації негативних наслідків у разі її виникнення;

- за командою оператора СРВНСО, здійснювати оповіщення та передавання до СЦТПС відповідних тривожних сигналів разом із ідентифікатором формалізованого в електронних картках аварії прогнозованого сценарію розвитку НС, а у разі відсутності реагування оператора – автоматично відповідного найгіршого сценарію розвитку НС.

5.2.2 Для забезпечення оповіщення працівників об'єкта та населення у разі виникнення НС регіонального або державного рівня, СРВНСО повинна бути, із забезпеченням необхідного резервування і дублювання, технічно сполучена з територіальною автоматизованою системою централізованого оповіщення населення.

5.2.3 СРВНСО та суміжні системи повинні бути програмно і апаратно сумісними з ієрархічними структурами вищого рівня та між собою.

5.2.4 СРВНСО повинні мати можливість видачі відповідних сигналів до технічних засобів систем та устаткування, що не входять до складу СРВНСО, але які

пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при загрозі або виникненні НС, а саме:

- ліфтів, ескалаторів, травіляторів, що повинні працювати в режимі НС;
- систем вентиляції та кондиціювання, що вимикаються (вмикаються) у разі виникнення НС;
- систем керування устаткуванням, яке має припиняти роботу або змінювати алгоритм роботи у разі виникнення НС;
- турнікетів, дверей тощо, оснащених системою контролю доступу, які потребують необхідного розблокування у разі виникнення НС.

СРВНСО повинна автоматично здійснювати контроль:

- за діями оператора СРВНСО щодо оброблення отриманих з СРВНСО сигналів і повідомлень;
- працездатністю основних складових, каналів зв'язку та стану електроживлення.

5.3 Виявлення загрози або виникнення НС

5.3.1 Виявлення ознак загрози виникнення НС здійснюється засобами автоматики СРВНСО з подальшим інформуванням оператора СРВНСО та виробничого персоналу, відповідального за функціонування потенційно небезпечної технологічної ділянки, цеху, складу тощо.

5.3.2 Визначення факту виникнення НС здійснюється оператором СРВНСО на підставі отриманої від СРВНСО інформації про стан джерел потенційної небезпеки та (або) об'єктивної інформації, отриманої від виробничого персоналу, відповідального за функціонування потенційно небезпечної технологічної ділянки, цеху, складу тощо.

5.3.3 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС та визначення можливих сценаріїв її розвитку на хімічно небезпечних об'єктах є данні щодо:

- концентрації у повітрі газоподібних небезпечних хімічних речовин (хлор, аміак тощо);
- метеорологічних умов: напрямок та швидкість вітру, температура повітря, стан атмосфери (конвекція, інверсія, ізотермія) тощо;
- рівня (кількості) небезпечних хімічних речовин у резервуарах, ємностях, апаратах тощо;
- наявності витоку небезпечних хімічних речовин;
- тиску небезпечних хімічних речовин і газоподібних сумішей у трубопроводах, резервуарах, ємностях, апаратах тощо;

- температури небезпечних хімічних речовин та газоподібних сумішей у трубопроводах, резервуарах, ємностях, апаратах тощо.

5.3.4 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС та визначення можливих сценаріїв її розвитку на вибухонебезпечних об'єктах є данні щодо:

- концентрації у повітрі вибухонебезпечних речовин та сумішей;
- рівня (кількості) вибухонебезпечних речовин у резервуарах, ємностях, апаратах тощо;
- наявності витоку вибухонебезпечних речовин;
- тиску вибухонебезпечних речовин і газоподібних сумішей у трубопроводах, резервуарах, ємностях, апаратах тощо;
- температури вибухонебезпечних рідин, речовин та газоподібних сумішей у трубопроводах, апаратах, ємностях тощо.

5.3.5 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС та визначення можливих сценаріїв її розвитку на радіаційно небезпечних об'єктах є данні щодо:

- потужності іонізуючого (іонізуючого) випромінювання;
- рівня забруднення навколишнього середовища радіоактивними речовинами;
- метеорологічних умов: напрямок та швидкість вітру, температура повітря, стан атмосфери (конвекція, інверсія, ізотермія) тощо.

5.3.6 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС та визначення можливих сценаріїв її розвитку на біологічно небезпечних об'єктах, що пов'язані з біохімічним, біологічним і фармацевтичним виробництвом, є данні щодо біологічних чинників, які зазначають у технологічній документації на конкретне виробництво.

5.3.7 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС та визначення можливих сценаріїв її розвитку на гідротехнічних спорудах (у тому числі - на гідроелектростанціях) є данні щодо:

- деформації елементів споруди;
- частоти обертання валу гідроагрегату;
- осадків та горизонтальних зміщень елементів споруди;
- фізико-хімічних параметрів води;
- рівнів верхнього та нижнього б'єфів;
- поява та рівень води у приміщеннях оглядової галереї, турбінному приміщенні, приміщеннях головних виводів генераторів;

- режимів пропуску повеневих та паводкових вод;
- тощо.

5.3.8 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС, пов'язаних із руйнуванням будівель і споруд, є данні щодо цілісності та відносних змін значень геометричних параметрів несучих конструкцій та вузлів їх з'єднань.

5.3.9 Первинною (вихідною) інформацією для виявлення СРВНСО ознак загрози виникнення НС на будівлях та спорудах, які розташовані на територіях з ризиком виникнення небезпечних природних явищ і процесів, є данні щодо:

- цілісності та відносних змін значень геометричних параметрів (горизонтальних, вертикальних, кутових) основ, фундаментів, несучих конструкцій та вузлів їх з'єднань;
- відносних змін значень геометричних параметрів прилеглих ділянок місцевості;
- параметрів стану ґрунтових вод (рівень, температура, електропровідність тощо). *

5.3.10 Джерелами первинної інформації для СРВНСО можуть бути існуючі на підприємстві та такі, що встановлюються згідно проекту впровадження:

- засоби вимірювальної техніки, у тому числі індикатори;
- системи протиаварійного захисту;
- прилади та автоматизовані системи керування технологічними процесами підприємства.

Вказане обладнання повинно мати можливість програмно, технічно суміщатись із системою та між собою і мати гальванічну розв'язку.

5.3.11 У якості додаткового джерела первинної інформації використовують ручні оповіщувачі, що повинні встановлюватись на висоті $1,4 \pm 0,2$ метра біля основних виходів з потенційно небезпечної ділянки, складу, цеху тощо.

Відстань від ручного оповіщувача до кнопок та перемикачів електричних апаратів установлюють не менше 0,5 м, до обладнання, що не містить небезпечних чинників – 1,5 м, а до обладнання з небезпечними чинниками – 5 м.

* **Примітка.** Остаточний перелік вихідних даних визначається у технічному завданні на проектування конкретної СРВНСО, яке розробляється на підставі розроблених планів локалізації і ліквідації аварій, а для небезпечних будівель, споруд і територій (висотні будівлі, димові труби, градирні, просторові конструкції покриттів, дамби, мости, тунелі, зсувні ділянки територій тощо) на підставі паспорту їх технічного стану та відповідних звітів, складених у рамках науково-технічного супроводу, що проводиться у відповідності до ДБН В.2.2-24, ДБН В.1.2-14 та ДБН В.1.2-5, інших діючих державних та галузевих нормативних актів.

Рівень освітленості у місцях встановлення ручних оповіщувачів та знаків, що вказують на місця їх розташування, має бути не менше 10 лк.

Ступінь захисту ручних оповіщувачів обирають відповідно до вимог НАОП 40.1-1.32-01 "Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок".

Ручні оповіщувачі мають бути захищеними від несанкціонованого включення.

5.3.12 СРВНСО повинна мати можливість контролювати працездатність джерел первинної інформації та каналів зв'язку із ними. Відповідальність за працездатність джерел первинної інформації та каналів зв'язку – відповідно до приналежності. При відмові працездатності джерел первинної інформації - дані, які надходять до СРВНСО, повинні ігноруватись.

5.3.13 Інформація про відмову працездатності джерел первинної інформації або каналів зв'язку з ними повинна надходити на пульт централізованого спостереження за СРВНСО (надалі – ПЦС).

5.3.14 З метою недопущення виникнення НС або мінімізації негативних наслідків, у разі їх виникнення, СРВНСО повинна виконувати такі функції:

- безперервно отримувати дані від джерел первинної інформації;
- контролювати в реальному вимірі часу відповідність поточних (граничних) значень параметрів проектним режимам технологічного процесу об'єкту та (або) унормованим значенням параметрів джерел НС природного характеру;
- інформувати працівників, відповідальних за функціонування технологічного обладнання, щодо виявлених фактів досягнення докритичних та критичних значень параметрів, які контролюють;
- інформувати посадових осіб, які відповідають за стан техногенної безпеки об'єкту, про факти досягнення критичних значень параметрами, які контролюють.

5.3.15 СРВНСО повинна мати можливість отримання від оператора СРВНСО підтвердження прийняття сигналів про досягнення параметрами, які контролюються, докритичних та критичних значень, а також сигналів про спрацювання ручних оповіщувачів. У разі відсутності такого підтвердження, СРВНСО повинна автоматично виконати інформування інших, визначених наказом по підприємству відповідальних посадових осіб.

5.3.16 У разі отримання інформації про наявність ознак загрози виникнення НС, оператор СРВНСО повинен оперативно, в обмежений посадовою інструкцією час, який контролюється СРВНСО, визначити наявність або відсутність реальної загрози.

5.3.17 При визначенні оператором СРВНСО наявності реальної загрози виникнення НС або факту виникнення НС, СРВНСО повинна здійснювати інформаційну

підтримку дій з недопущення виникнення НС або локалізації та ліквідації НС у разі її виникнення.

5.3.18 Інформаційна підтримка дій повинна здійснюватись шляхом автоматизованого визначення та візуалізації певного сценарію розвитку НС. Сукупність усіх можливих сценаріїв розвитку НС зберігається у базі даних АРМ оператора СРВНСО у вигляді електронних карток аварії, які містять інформацію з оперативної частини планів локалізації і ліквідації аварії.

5.3.19 Сценарії розвитку НС повинні визначатись з урахуванням інформації, що надійшла до СРВНСО від джерел первинної інформації, та додаткової інформації, яка вводить оператором СРВНСО.

5.3.20 СРВНСО повинна автоматично формувати та, за командою оператора СРВНСО, передавати до ПЦС тривожне сповіщення щодо виявлення загрози або виникнення НС разом із ідентифікатором електронної картки аварії, з можливістю отримання від ПЦС сигналу підтвердження його прийняття.

5.3.21 У разі відсутності відповідного реагування оператора СРВНСО на інформацію про наявність ознак загрози виникнення НС, СРВНСО автоматично формує та передає до ПЦС відповідне тривожне сповіщення з ідентифікатором картки аварії за найгіршим сценарієм розвитку НС.

5.3.22 У разі відсутності підтвердження з боку ПЦС факту отримання тривожного сповіщення, СРВНСО повинна здійснювати автоматичне телефонне з'єднання з оперативно-диспетчерською службою відповідного аварійно-рятувального підрозділу, на який, відповідно до плану локалізації і ліквідації аварії, покладено оперативне реагування на НС, з подальшою передачею тривожного мовного повідомлення, що містить ідентифікатор електронної картки аварії.

5.4 Оповіщення про загрозу виникнення НС

5.4.1 На об'єктах, на яких зона ураження у разі виникнення НС не виходить за їх територію, а також у місцях з масовим перебуванням людей, у комплексі з СРВНСО функціонують об'єктові системи оповіщення.

5.4.2 На об'єктах, зона можливого ураження від яких, у разі виникнення НС, може поширюватися на населені пункти або території інших підприємств, установ і організацій, у комплексі з СРВНСО функціонують локальні системи оповіщення.

Транскордонне оповіщення здійснюється у цілодобовому режимі згідно із міжнародними договорами.

5.4.3 Спеціальні системи оповіщення створюються на гідротехнічних спорудах і територіях, які потрапляють у зону катастрофічного затоплення внаслідок руйнування

однієї або декількох гребель водосховищ, уздовж аміакопроводів, магістральних і відвідних нафто-, газопроводів та на атомних електростанціях і територіях у 30-км зоні навколо атомної електростанції (50-км зоні для Запорізької АЕС).

5.4.4 За командою оператора, СРВНСО повинна здійснювати оповіщення керівників та персоналу об'єкту, на якому встановлено СРВНСО, і відповідні аварійно-рятувальні формування цивільного захисту та органи виконавчої влади, які за допомогою територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення (ТАСЦО) здійснюють оповіщення територій можливого ураження.

Оповіщення здійснюється відповідно до Положення з організації оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту.

5.4.5 Оповіщення про загрозу виникнення НС або про виникнення НС здійснюється за допомогою спеціалізованих пристроїв оповіщення, до яких підключаються кінцеві засоби інформування та оповіщення, а також за допомогою персональних засобів зв'язку.

5.4.6 Кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення поділяють на:

- акустичні;
- візуальні.

5.4.7 До акустичних засобів інформування та оповіщення відносять: сирени, дзвінки, гучномовці. Використання сирен та дзвінків допускається лише у разі неможливості забезпечити за допомогою мовних засобів необхідний рівень звукового сигналу тривоги «Увага всім!».

5.4.8 Рівень звукового тиску сигналу тривоги «Увага всім!», що відтворюють акустичні оповіщувачі повинен бути вищий на 15 дБА рівня шуму у прогнозованій зоні ураження, але не перевищувати 120 дБА в містах перебування людей.

5.4.9 Рівень звукового тиску сигналів мовного оповіщення повинен бути не менше ніж на 15 дБА вище рівня постійного шуму та не менше ніж на 5дБА вище рівня максимального шуму у будь-якій точці зони оповіщення.

5.4.10 Загальний рівень звукового тиску, отриманий в результаті складання шумів навколишнього середовища з акустичними сигналами від усіх працюючих технічних засобів оповіщення, не повинен перевищувати 120 дБА в будь-якій точці зони оповіщення.

5.4.11 Вимірювання рівнів звукового тиску виконується на висоті 1,5 м. від рівня підлоги з використанням А-зваженого фільтра (дБА) з часовою характеристикою F (швидко);

5.4.12 У приміщеннях, де рівень постійного шуму може перевищувати 100 дБА, необхідно додатково встановлювати світлові оповіщувачі.

5.4.13 У приміщеннях, де персоналом підприємства використовується шумозахисне спорядження для ослаблення рівня шуму навколишнього середовища, це ослаблення враховується згідно з технічними даними шумозахисного спорядження. Для компенсації рівня ослаблення необхідно відповідне збільшення рівня звукового тиску сигналу оповіщення. У цих зонах необхідно додатково встановлювати світлові оповіщувачі.

5.4.14 Якщо в одному приміщенні встановлено два, або більше звукових оповіщувачів, їх сигнали повинні бути синхронними.

5.4.15 У приміщеннях, де рівень постійного шуму перевищує 105 дБА, необхідно використовувати лише візуальні оповіщувачі.

5.4.16 При розрахунку рівнів звукового тиску оповіщувачів та гучномовців необхідно враховувати, що різке збільшення рівня звукового тиску більше ніж на 30 дБА порівняно з рівнем постійного шуму навколишнього середовища може привести до раптового та небезпечного переляку людей.

5.4.17 До візуальних засобів інформування і оповіщення відносять покажчики, світлові сигналізатори, інформаційні табло.

5.4.18 Візуальні засоби оповіщення повинні бути заблокованими з акустичними окрім випадку, зазначеному у п. 5.4.15.

5.4.19 До персональних засобів зв'язку відносять абонентські термінали телефонного зв'язку, засоби распорядчо-пошукового зв'язку. При виборі персональних засобів зв'язку перевагу слід віддавати тим, які забезпечують формування сигналів підтвердження отримання повідомлення.

5.5 Вимоги до сигналів оповіщення та інформування

5.5.1 Інформаційні сигнали використовуються для надання інформації про досягнення параметрами джерел небезпеки граничних значень: докритичного або критичного.

5.5.2 Сигнали оповіщення використовуються для надання інформації про загрозу або виникнення НС та керування евакуаційними заходами.

5.5.3 Повідомлення, які використовуються для оповіщення населення, повинні передаватись на державній мові та на мові, якою користується більшість населення у регіоні.

5.6 Управління евакуацією людей

5.6.1 У разі загрози або виникнення НС із зоною можливого ураження, яка не поширюється за межі виробничої дільниці, цеху, складу тощо (рівень А) та (або)

підприємства (рівень Б), управління евакуацією людей здійснюється за допомогою технічних засобів СРВНСО згідно оперативної частини планів локалізації і ліквідації аварії та відповідних наказів по підприємству.

5.6.2 У разі загрози або виникнення НС із зоною можливого ураження, яка поширюється за межі території підприємства (рівень В), управління евакуацією людей здійснюється у відповідності до планів евакуації, затверджених відповідною комісією з питань ТЕБ та НС за допомогою технічних засобів СРВНСО, а також, при необхідності, технічних засобів територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення населення.

5.6.3 Для забезпечення вільного пересування людей під час евакуації необхідно забезпечити виконання відповідних вимог, що містяться у п. 5.2.4.

5.7 Вимоги до електроживлення

5.7.1 Електроживлення СРВНСО здійснюють за першою категорією від розподільчого щита підприємства.

5.7.2 Для забезпечення електроживлення складових частин СРВНСО під час відключення мереж електроживлення необхідно використовувати вбудовані або зовнішні джерела безперебійного живлення. *

5.7.3 Джерела безперебійного електроживлення повинні забезпечувати безперебійну роботу технічних засобів СРВНСО не менше ніж 24 години у черговому режимі та не менше ніж 1 години у режимі інформування та оповіщення.

5.7.4 Інформація про стан всіх джерел електроживлення СРВНСО (відключення мережі електроживлення, відмови працездатності джерела безперебійного електроживлення зниження нижче норми заряду (ємності) акумуляторних батарей, повинна автоматично надходити до оператора.

5.7.5 Апаратура й обладнання, що входять до складу СРВНСО мають таке колірне оформлення:

- червоний колір - світлові індикатори, що сповіщають про загрозу виникнення або виникнення НС, та світлові покажчики системи оповіщення персоналу;

- жовтий колір - ручні оповіщувачі та пристрої дистанційного пуску технічних засобів оповіщення.

Інформаційні написи та позначки виконуються фарбою чорного кольору на жовтому фоні.

* **Примітка.** Як резервне джерело електроживлення можливо використовувати акумуляторні батареї.

5.8 Структурна схема автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення і управління евакуацією людей

5.8.1 Структурна схема СРВНСО наведена на Рис. 1.

5.8.1

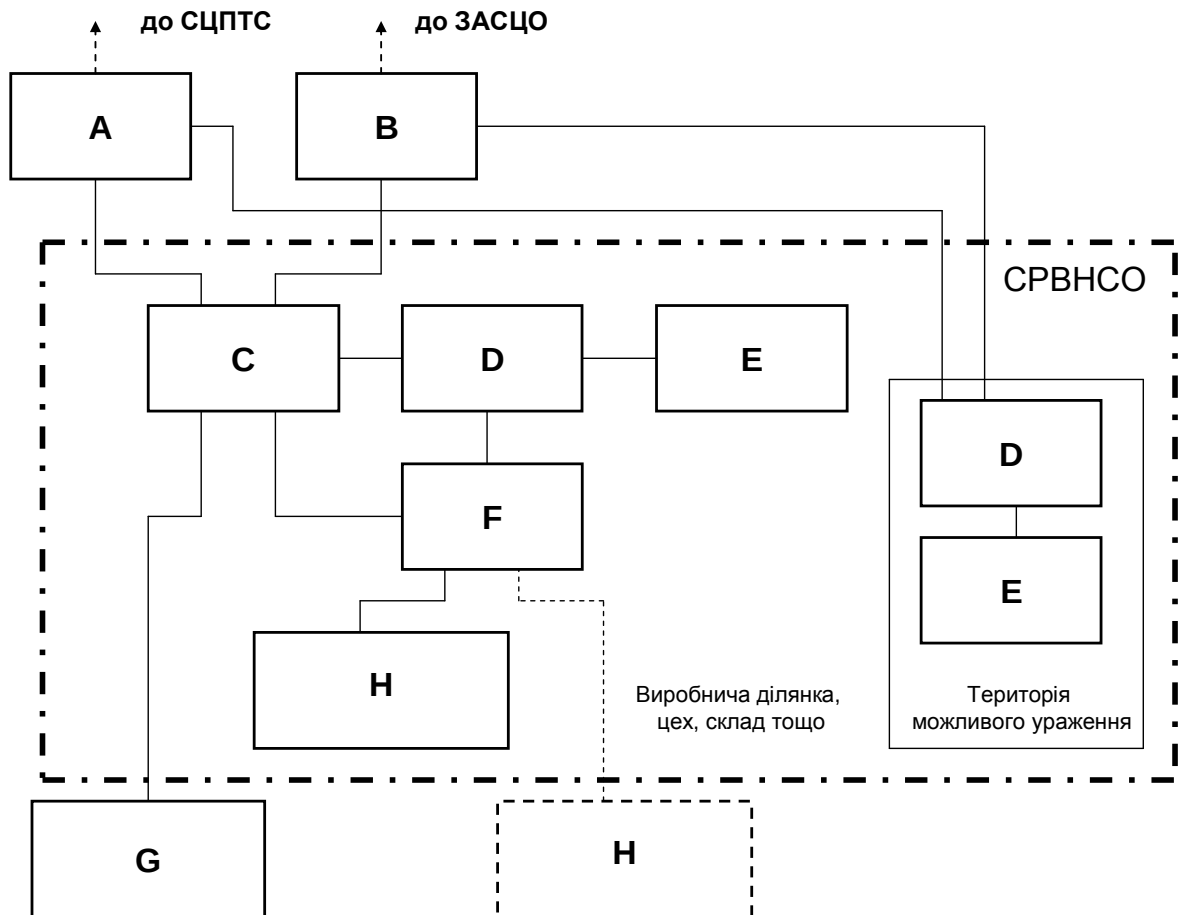

Рис.1. Структурна схема СРВНСО

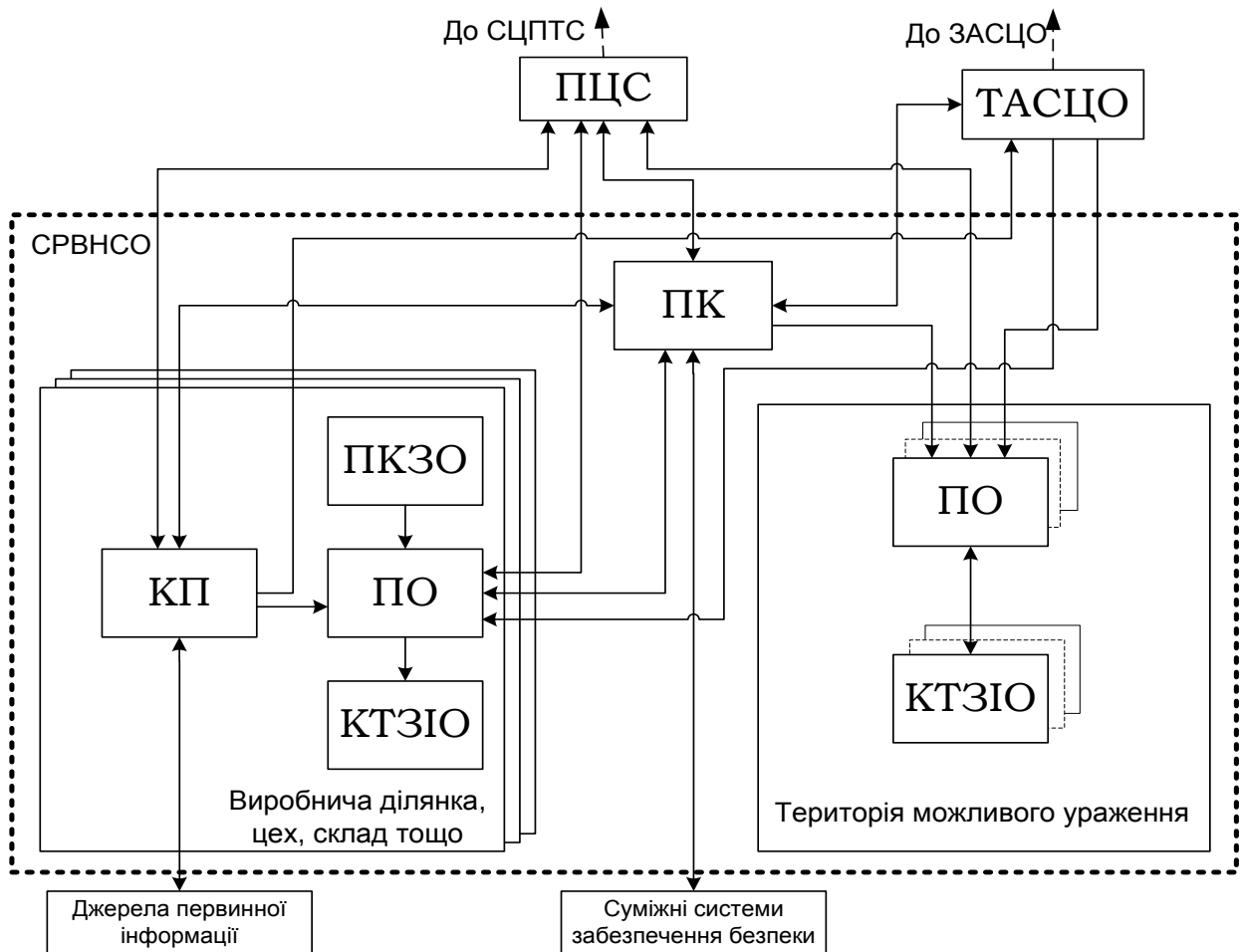

Рис. 1. Структурна схема СРВНСО

СРВНСО – автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення;

СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостереження;

ЗАСЦО – загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення;

А - ПЦС – пульт централізованого спостерігання;

В - ТАСЦО - територіальна автоматизована система централізованого оповіщення;

С - ПК – пульт керування СРВНСО;

D - ПО - пристрій оповіщення;

Е - КТЗІО – кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення;

ПКЗО - пульт керування зональним оповіщенням;

F - КП – комунікаційний пристрій;

Н – джерела первинної інформації;

G – суміжні системи забезпечення безпеки;

Z - СРВНСО – автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення

надзвичайних ситуацій та оповіщення населення.

;

ПО - пристрій оповіщення;

КТЗІО – кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення.

У разі, якщо об'єкт має менш розгалужену структуру, СРВНСО може бути спроектовано згідно з Рис. 2.

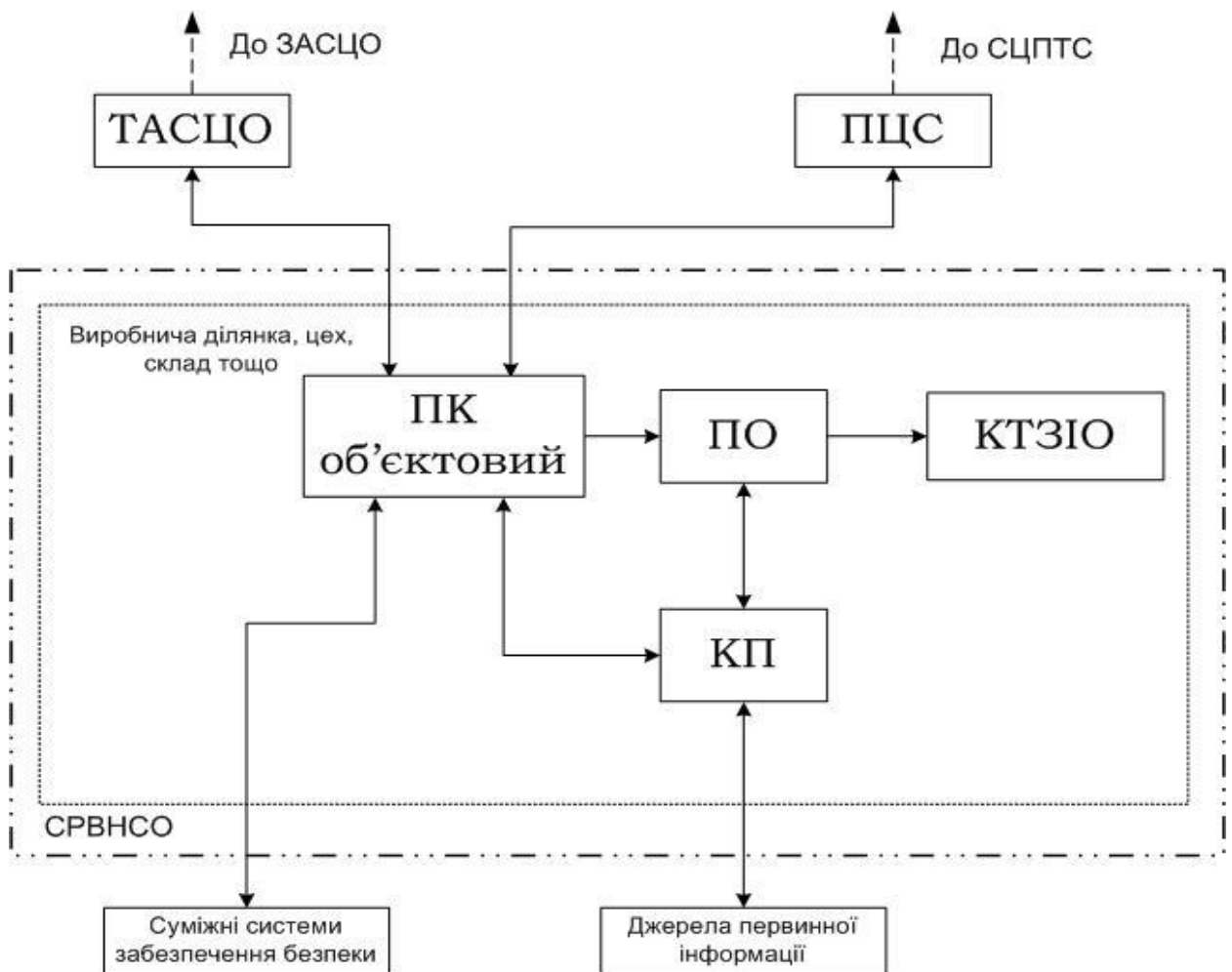

Рис. 2. Структурна схема об'єктової СРВНСО

СРВНСО – автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення;

СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостереження;

ЗАСЦО – загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення;

ТАСЦО - територіальна автоматизована система централізованого оповіщення;

ПЦС – пульт централізованого спостереження;

ПК об'єктовий – пульт керування об'єктовою СРВНСО;

КП – комунікаційний пристрій;

ПО - пристрій оповіщення;

КТЗІО – кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення.

5.9 Вимоги до складу СРВНСО

5.9.1 До складу СРВНСО повинні входити:

- пульти керування СРВНСО (ПК);
- пульти керування зональним оповіщенням (ПКЗО);
- комунікаційні пристрої (КП);
- пристрої оповіщення (ПО);
- кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення (КТЗІО);
- канали зв'язку.

5.9.1 Вимоги до пультів керування СРВНСО

5.9.1.1 Пульти керування СРВНСО, що створюють на базі комп'ютерів, забезпечують такі функції:

- інформують оператора СРВНСО стосовно досягнення граничних значень параметрами, що контролюють;
- відображають на екрані план (схему) з місцем розташування відповідного ДПІ та одночасно відтворювати тривожний звуковий сигнал;
- приймають від оператора СРВНСО підтвердження щодо отримання інформації;
- здійснюють інформаційну підтримку дій оператора у разі наявності на об'єкті загрози або виникнення НС, відображаючи при цьому відповідні картки аварії, які визначають на підставі отриманих від ДПІ даних та необхідної додаткової інформації, що вводить оператор;
- за командою оператора СРВНСО формують для передавання до СЦПТС сповіщення щодо відсутності загрози виникнення НС разом з ідентифікатором картки об'єкту;
- за командою оператора СРВНСО формують для передавання до СЦПТС сповіщення щодо загрози виникнення НС разом з ідентифікатором картки об'єкту та ідентифікатором картки можливої аварії;
- за командою оператора СРВНСО формують для передавання до СЦПТС сповіщення щодо виникнення НС разом з ідентифікатором картки об'єкту та ідентифікатором картки аварії, що сталася;
- автоматично формують (у разі відсутності реагування оператора на сигнали про

досягнення параметрами критичних значень або спрацювання ручних оповіщувачів) та передають до СЦПТС відповідне сповіщення разом з ідентифікаторами картки об'єкту та картки аварії за найгіршим сценарієм розвитку НС;

- за командою оператора СРВНСО чи автоматично (у разі відсутності реагування оператора) включають оповіщення:
- керівників та інших працівників потенційно небезпечного об'єкту;
- оперативних чергових аварійних служб, відповідних територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, територіальних органів внутрішніх справ, органів місцевого самоврядування;
- за командою оператора включають оповіщення керівників та інших відповідальних осіб підприємств, установ, організацій і населення, що знаходиться у межах зони можливого ураження;
- контролюють працездатність складових СРВНСО та каналів зв'язку;
- реєструють в архівному журналі інформацію, що надходить від складових СРВНСО та щодо дій оператора СРВНСО із зазначенням дати та часу реєстрації.

5.9.1.2 Для об'єктів, на яких є можливим лише один сценарій розвитку НС, у складі СРВНСО можна застосовувати пульти керування без використання комп'ютера, які забезпечують виконання таких функцій:

- отримання від комунікаційного пристрою інформації щодо досягнення докритичних та критичних значень параметрів, які контролюють, або спрацювання ручних оповіщувачів;
- оперативне доведення оператору СРВНСО отриманої інформації за допомогою світлових та звукових індикаторів, відповідних мовних повідомлень та (або) інформаційних табло;
- прийняття від оператора СРВНСО підтвердження щодо отримання інформації;
- передачу на комунікаційний пристрій команди на формування сповіщення щодо відсутності загрози або виникнення НС для передавання до СЦПТС;
- передачу на комунікаційний пристрій команди на формування сповіщення щодо загрози виникнення НС для передавання до СЦПТС;
- передачу на комунікаційний пристрій команди на формування для передавання до СЦПТС сповіщення щодо виникнення НС;
- передачу на комунікаційний пристрій команди на формування сповіщення щодо відсутності реагування оператора для передавання до СЦПТС;
- передачу на комунікаційний пристрій команди щодо автоматичного включення зонального оповіщення у разі відсутності реагування оператора СРВНСО на вхідні сигнали;

– трансляцію оперативних мовних повідомлень через пристрої оповіщення.

5.9.1.3 У разі відсутності зв'язку з будь-яким компонентом СРВНСО протягом певного часу, але не більше ніж 300 секунд, пульт керування повинен інформувати про це оператора.

5.9.1.4 Пульти керування з використанням комп'ютера повинні обробляти не менше ніж 1000 значень параметрів.

5.9.1.5 Пульти керування без використання комп'ютера повинні мати можливість інформування оператора щодо досягнення докритичних і критичних значень не менше ніж 32 параметрів, що контролюють.

5.9.1.6 Пульти керування зональним оповіщенням забезпечують виконання таких функцій:

– формування та передавання на пристрій оповіщення команди щодо включення (відключення) зонального оповіщення;

– передачу до пристрою оповіщення оперативних мовних повідомлень.

5.9.2 Вимоги до комунікаційних пристроїв

5.9.2.1 Комунікаційні пристрої забезпечують виконання таких функцій:

– самодіагностування працездатності;

– отримання даних від ДПІ щодо поточного стану джерел техногенної та (або) природної небезпеки;

– обробку отриманої інформації;

– інформування респондентів щодо результатів оброблення інформації;

– прийняття та виконання команд, що надходять від пульта керування СРВНСО;

– формування архівного журналу. *

5.9.2.2 Самодіагностування працездатності комунікаційного пристрою охоплює контролювання:

– працездатності складових частин комунікаційного пристрою, у тому числі каналоутворюючих;

– значень параметрів джерел електроживлення;

– перемикання електроживлення з основного джерела на резервне і навпаки; несанкціонованого доступу до комунікаційного пристрою.

5.9.2.3 Отримання даних від ДПІ повинно охоплювати:

а) приймання даних у вигляді аналогових, дискретних чи кодованих сигналів, які містять інформацію щодо поточного значення параметрів, що контролюють, та (або) досягнення ними граничних значень, а також інформації стосовно спрацювання ручних

оповіщувачів;

- б) приймання від ДПП сповіщень щодо втрати (відновлення) їх працездатності;
- в) визначення працездатності каналів зв'язку з ДПП.

*** Примітка.** Допускається виконання комунікаційними пристроями функції безпосереднього включення (відключення) звукових, світлових оповіщувачів та інформаційних табло.

5.9.2.4 Оброблення інформації комунікаційним пристроєм повинно охоплювати:

а) формування відповідних сповіщень щодо виявлення порушень працездатності комунікаційного пристрою згідно з 5.9.2.2;

б) формування відповідних сповіщень у разі отримання від ДПП інформації щодо досягнення граничних значень параметрів, які контролюють;

в) порівняння отриманих від ДПП поточних значень параметрів, що контролюють, зі заздалегідь встановленими граничними значеннями та формування, у разі їх досягнення, відповідних сповіщень;

г) формування відповідних сповіщень у разі:

- порушення (відновлення) зв'язку з ДПП;
- відмови (відновлення) працездатності ДПП;

д) блокування формування сповіщень, у разі визначення відмови ДПП або порушення зв'язку з ним, згідно з переліками б), в) 5.9.2.3.

5.9.2.5 Інформування щодо результатів оброблення інформації повинно охоплювати:

а) автоматичне інформування згідно з переліками б), в) 5.9.2.4 наступних респондентів:

- персоналу цеху, виробничої ділянки, складу тощо, відповідального за нормальні умови функціонування технологічного обладнання;
- оператора пульта керування;

б) автоматичне інформування згідно з переліками а), г) 5.9.2.4 оператора СРВНСО та ПЦС. *

5.9.2.6 Інформування працівників об'єкту здійснюють таким чином:

– формують і передають на пристрій оповіщення команди щодо включення трансляції технічними засобами зонального оповіщення інформаційних ЗПМП, що зберігаються в його енергонезалежній пам'яті. **

– формують та передають на пристрій оповіщення команди щодо включення звукових, світлових оповіщувачів, інформаційних табло тощо;

– автодозвоном на стаціонарні та (або) мобільні телефонні термінали з наступним відтворенням відповідного ЗПМП (виконують до отримання підтвердження респондентом

факту їх приймання або протягом заздалегідь встановленого часу оповіщення).

* **Примітка.** Автоматичне інформування виконують до отримання підтвердження факту їх приймання або на протязі заздалегідь встановленого часу оповіщення.

** **Примітка.** ЗПМП повинно містити інформацію щодо конкретного місця виникнення події та її характеру з мовним повідомленням відносно дій працівників.

5.9.2.7 Інформування оператора СРВНСО здійснюють передаванням відповідних кодованих сигналів, які ідентифікують місце виникнення події та її характер (виконують до отримання підтвердження респондентом факту їх приймання або на протязі заздалегідь встановленого часу оповіщення).

5.9.2.8 Номери телефонів респондентів та ЗПМП, які визначають для кожної ситуації, повинні зберігатися в енергонезалежній пам'яті комунікаційного пристрою.

5.9.2.9 Комунікаційний пристрій повинен забезпечувати можливість інформування не менше ніж 16 респондентів.

5.9.2.10 Комунікаційний пристрій повинен зберігати два телефонні номери кожного респондента.

5.9.2.11 Сумарна тривалість ЗПМП, що зберігається в комунікаційному пристрої, повинна бути не менше ніж 4 хв.

5.9.2.12 Архівний журнал, що сформований в енергонезалежній пам'яті комунікаційного пристрою, повинен бути захищений від коригування.

5.9.2.13 В архівному журналі реєструють наступну інформацію з зазначенням дати та часу її надходження:

- поточне значення параметрів, які надходять із заздалегідь встановленою періодичністю;
- результат оброблення даних згідно з переліками а), б), в), г) 5.9.2.4;
- зміни конфігураційних параметрів комунікаційного пристрою;
- факт виконання (не виконання) команди на включення звукових, світлових оповіщувачів та (або) інформаційних табло;
- факт отримання (не отримання) підтвердження респондентами прийому сповіщень від комунікаційного пристрою протягом заданого інтервалу часу.

5.9.2.14 Енергонезалежна пам'ять комунікаційного пристрою повинна мати ємність достатню для збереження не менше ніж 10000 записів.

5.9.2.15 Період збереження комунікаційним пристроєм значень по кожному параметру, що контролюють, повинен встановлюватися автоматично або дистанційно.

5.9.2.16 Комунікаційний пристрій забезпечує прийняття та виконання таких команд:

- передача інформації стосовно подій, що зберігаються в архівному журналі;
- зміну конфігураційних параметрів комунікаційного пристрою;
- синхронізацію системного годинника комунікаційного пристрою.

5.9.2.17 Комунікаційний пристрій формує для передавання до СЦПТС відповідні сповіщення щодо:

- відсутності загрози або виникнення НС разом з ідентифікатором картки об'єкту;
- наявності загрози виникнення НС разом з ідентифікаторами картки об'єкту та картки можливої аварії;
- виникнення НС разом з ідентифікаторами картки об'єкту та картки аварії;
- відсутності реагування оператора на входні сигнали протягом визначеного часу разом з ідентифікаторами картки об'єкту та картки аварії з найгіршим сценарієм розвитку НС.

5.9.2.18 Комунікаційний пристрій здійснює контроль не менше ніж 128 параметрів джерел техногенної та (або) природної небезпеки.

5.9.3 Вимоги до пристроїв оповіщення

5.9.3.1 Пристрої оповіщення повинні виконувати такі функції:

- зберігати в енергонезалежній пам'яті інформаційні та тривожні ЗПМП;
- приймати від комунікаційного пристрою та пульта керування зональним оповіщенням кодовані сигнали (команди) управління інформуванням та зональним оповіщенням;
- приймати кодовані сигнали (команди) управління об'єктовим або локальним оповіщенням з пультів керування СРВНСО та з автоматизованого робочого місця чергового служби з питань цивільного захисту в Автономній Республіці Крим, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення);
- транслювати через мовні оповіщувачі інформаційні та тривожні ЗПМП, що зберігаються в пристрої оповіщення;
- транслювати через мовні оповіщувачі інформаційні та тривожні ЗПМП, які надходять з пульта керування СРВНСО та з автоматизованого робочого місця чергового служби з питань цивільного захисту в Автономній Республіці Крим, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення);
- транслювати через мовні оповіщувачі оперативні мовні повідомлення, що надходять з мікрофону пульта керування СРВНСО, пульта керування зональним оповіщенням, автоматизованого робочого місця чергового служби з питань цивільного

захисту в Автономній Республіці Крим, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення);

– включати (відключати) звукові та (або) світлові оповіщувачі і інформаційні табло за командами, які надходять від комунікаційного пристрою, пульта керування СРВНСО, пульта керування зональним оповіщенням, автоматизованого робочого місця чергового служби з питань цивільного захисту в Автономній Республіці Крим, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення);

– діагностувати працездатність складових частин пристрою оповіщення і передавати на пульт керування СРВНСО та пульт технічного обслуговування відповідну інформацію щодо відмов (відновлення) працездатності, несанкціонованого доступу до пристрою оповіщення та переходу електроживлення від основного джерела на резервне і навпаки.

5.9.3.2 Тривалість ЗПМП, що зберігаються в енергонезалежній пам'яті пристрою оповіщення повинна бути не менше ніж 8 хв.

5.9.3.3 Енергонезалежна пам'ять пристрою оповіщення повинна зберігати не менше ніж 10 повідомлень.

5.9.3.4 Інтервал часу між повторенням трансляції ЗПМП не повинен бути більше ніж 30 с. *

5.9.3.5 Трансляція тривожних ЗПМП повинна починатись з сигналу сирени "Увага всім!" тривалістю не менш ніж 10 с.

5.9.3.6 Трансляція інформаційних ЗПМП повинна починатись без сигналу сирени "Увага всім!".

5.9.3.7 До складу пристрою оповіщення повинно входити не менше двох підсилювачів низької частоти з номінальною вихідною напругою 30 В або 100 В та потужністю не менше ніж 50 ВА кожний.

5.9.3.8 Споживана потужність пристрою оповіщення у режимі очікування повинна бути не більше ніж 50 ВА.

5.9.4 Вимоги до каналів зв'язку

5.9.4.1 Канали зв'язку між СРВНСО, їх складовими та суміжними системами організовують з урахуванням забезпечення їх функціонування протягом часу, необхідного для виявлення НС, інформування та оповіщення, виконання невідкладних заходів щодо ліквідування НС та їх наслідків, перш за все – евакуювання людей із зони НС.

5.9.4.2 Для інформаційного обміну із суміжними системами використовують не менше ніж два канали зв'язку.

5.9.4.3 Для забезпечення надійного функціонування СРВНСО необхідно безперервно контролювати працездатність каналів зв'язку між складовими СРВНСО та із суміжними системами, а також передбачити їх дублювання.

* **Примітка.** У разі використання сигналу, який заповнює паузу, що схожий на умовний, тривалість паузи повинна бути більшою ніж 10 с.

5.10 Проектування автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення

5.10.1 Стадійність проектування СРВНСО визначається відповідно до ДБН А.2.2-3 в залежності від ступеню складності та рівня типовості технічних рішень щодо оснащення об'єкта програмно-технічними засобами.

5.10.2 У разі, коли проектування СРВНСО виконується окремим розділом загального проекту будівництва об'єкту, його стадійність визначається стадійністю загального Проекту.

5.10.3 Розділи проекту надаються у чіткій і лаконічній формі без зайвої деталізації у складі та обсязі, достатніми для аргументованого обґрунтування проектних рішень, переліку необхідних програмних та технічних засобів, визначення обсягів основних монтажних та пусканалагоджувальних робіт.

5.10.4 Розроблена проектною організацією проектна документація у повному обсязі передається замовнику у вигляді та кількості, визначених ДБН А.2.2-3-2012.

5.10.5 При застосуванні устаткування індивідуального виготовлення, включаючи нетипове і не стандартизоване, у відповідних розділах проекту необхідно визначити вихідні вимоги на розроблення цього устаткування.

5.10.6 Під час проектування необхідно застосовувати відповідну інформацію про наявність ідентичних розробок СРВНСО, положення, правила, норми, типові матеріали, технологічні карти тощо, що не суперечать вимогам цього ДБН. Особлива відповідальність об'єктам, розташованим у межах щільної міської забудови.

5.10.7 Кошторисна документація СРВНСО обчислюється за нормативами з ціноутворення.

5.11 Монткування автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення

5.11.1 Монткування СРВНСО виконується на підставі затвердженої проектної документації та технічної документації підприємств-виробників з урахуванням вимог державних норм з монтажу систем автоматизації, протипожежного захисту, інших норм та нормативно-правових актів.

5.11.2 Для забезпечення замовником готовності об'єкта до проведення монтажних

робіт повинно бути виконано:

- підготовка місць, де будуть проводитись роботи, з оформленням акту готовності об'єкту до виконання монтажних робіт;
- надання комплексу проектної документації на виконання робіт;
- підготовка приміщень для зберігання та монтажу технічних засобів СРВНСО, а також зберігання інструменту, особистих речей монтажників тощо;
- перевірка технічного стану передбачених проектною документацією існуючих на об'єктах контрольно-вимірювальних приладів або систем, які будуть використані у якості джерел первинної інформації у складі СРВНСО;
- передача технічної документації щодо наявності передбачених проектною документацією мереж зв'язку та сумісних систем;
- технічного стану передбачених проектом існуючих каналів зв'язку, які будуть використовуватись для передачі інформації від СРВНСО та наявної можливості підключення до них.

5.11.3 Забезпечення замовником організаційної готовності об'єкта повинно передбачати такі основні заходи:

- укомплектування штатів відповідних підрозділів, які беруть участь у забезпеченні функціонування СРВНСО;
- розроблення організаційно-розпорядчої документації і забезпечення нею підрозділів, які братимуть безпосередню участь в експлуатації СРВНСО.

5.11.4 У ході виконання монтажних робіт необхідно:

- виконувати вимоги чинного законодавства, правил техніки безпеки і охорони праці, пожежної безпеки, екологічної і радіаційної безпеки тощо;
- забезпечити повне, якісне і своєчасне ведення виконавчої документації, що передбачена чинними будівельними нормами, і здати її замовнику;
- вести журнал виконання робіт та виконавчу документацію згідно з положеннями ДБН А.3.1-5;
- призупинити виконання монтажних робіт і письмово попередити про це замовника при виявленні у проектній документації прорахунків та недоліків;
- здати змонтовану СРВНСО відповідним представникам замовника;
- після виконання пусконаладжувальних робіт та дослідної експлуатації оформити і передати замовнику технічну документацію, у тому числі на встановлені програмні та технічні засоби.

5.11.5 Прилади, кабелі і технічні засоби автоматизації передаються в монтаж тільки за актом їх перевірки.

5.11.6 Прилади і технічні засоби автоматизації, які розукомплектовані, без технічної документації (паспорти, свідоцтва тощо), зі змінами, не відображеними в технічних умовах, для проведення перевірки не приймаються.

5.12 Прийняття автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення до експлуатування

5.12.1 Приймання в експлуатацію змонтованої СРВНСО здійснюється комісією. (додаток З).

5.12.2 Прийняття в експлуатацію СРВНСО здійснюється у два етапи:

- перевірка ступеню готовності СРВНСО до введення у промислову експлуатацію;
- приймання СРВНСО комісією у промислову експлуатацію.

5.12.3 У ході перевірки ступеню готовності СРВНСО до введення у промислову експлуатацію повинне бути проведене комплексне випробування СРВНСО.

5.12.4 При виявленні недоліків складається акт з їх переліком.

5.12.5 За відсутністю виявлених недоліків або після їх належного усунення, що підтверджується складанням протоколу, здійснюється прийняття СРВНСО у промислову експлуатацію.

5.12.6 Прийняття СРВНСО в промислову експлуатацію оформлюється актом (додаток И).

5.13 Технічне обслуговування автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення

5.13.1 Технічне обслуговування СРВНСО виконується спеціалізованою організацією або штатним підрозділом об'єкта, що мають технічні засоби для забезпечення віддаленого цілодобового нагляду за технічним станом СРВНСО. Вимоги до технічних засобів наведені у п.8. .

5.13.2 На кожному підприємстві, для забезпечення надійної експлуатації систем, наказом або розпорядженням адміністрації призначаються:

- особа, відповідальна за експлуатацію;
- оперативний черговий персонал.

5.13.3 Особа, відповідальна за експлуатацію, забезпечує:

- виконання вимог цього ДБН у межах своїх повноважень;
- навчання осіб, відповідальних за експлуатацію (оператора-диспетчера), про порядок роботи з системою в разі її спрацювання;

- утримання систем у працездатному стані шляхом контролю за своєчасним проведенням технічного обслуговування та планово-попереджувального ремонту;
- розробку необхідної експлуатаційної документації;
- контроль за систематичним веденням експлуатаційної документації.

6. Диспетчеризація і автоматизація систем та устаткування, що не входять до складу СРВНСО

6.1 Галузь застосування

6.1.1 Диспетчеризація і автоматизація систем та устаткування, що не входять до складу СРВНСО, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при виникненні НС, а також з локалізацією / ліквідацією надзвичайних ситуацій на ранній стадії, забезпечує координацію управління, контроль, сигналізацію і електрокерування роботою цих систем та устаткування.

6.1.2 Пульт керування системами, що не входять до складу СРВНСО, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей на об'єкті при виникненні НС (надалі - суміжними системами) та устаткуванням локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії (надалі – УЛНСРС), встановлюється на об'єктах, відповідно оснащених суміжними системами та УЛНСРС згідно із ДБН В.2.5-56 та на об'єктах за критеріями додатку Б.

6.2 Пульт керування суміжними системами та УЛНСРС

6.2.1 Пульт керування суміжними системами та УЛНСРС (надалі ПК СС та УЛНСРС) повинен розміщуватись у приміщенні оперативного чергового персоналу.

6.2.2 ПК СС та УЛНСРС забезпечує:

- а) інтеграцію суміжних систем та УЛНСРС;
- б) графічне та текстове відображення інформації стану та зміни режимів роботи суміжних систем та УЛНСРС,
- в) дистанційне управління та моніторинг усіх необхідних функцій суміжних систем та УЛНСРС тільки через застосовані на об'єкті приймально-контрольні прилади та обладнання суміжних систем та УЛНСРС;
- г) документування і реєстрацію усіх подій та ситуацій, які виникають в суміжних системах та УЛНСРС;
- д) розмежування доступу до програмних комплексів, як мінімум на три рівні:
 - оперативно-черговий персонал;
 - обслуговуючий персонал;
 - адміністратор системи.

Розмежування може бути виконано програмним: паролі, рівні доступу, інше та/або апаратним шляхом: зчитувачі, ключі, їх комбінації та інше;

6.2.3 ПК СС та УЛНСРС не повинен включати в себе програмно-апаратні засоби, що надають можливість віддаленого (дистанційного) доступу до системи/систем з метою зміни запрограмованих параметрів.

6.2.4 До складу ПК СС та УЛНСРС, як правило, повинно входити:

- а) автоматизоване робоче місце/місця (далі - АРМ) оперативного чергового персоналу з техногенної безпеки об'єкту та станція візуалізації;
- б) сервер (сервери) вводу-виводу інформаційних потоків;
- в) програмні комплекси забезпечення функціонування (спеціалізоване програмне забезпечення);
- г) мережа та устаткування збору та передачі інформації від ПК СС ТА УЛНСРС.

6.2.5 За ступенем забезпечення надійності електропостачання електроприймальники ПК СС та УЛНСРС належить відносити до І категорії згідно вимог ПУЭ-87. Для забезпечення стабільності роботи обладнання ПК СС та УЛНСРС під час переключення вводів електропостачання підключення обладнання слід виконувати через пристрій, який унеможливорює хибну тривогу.

6.2.6 При проектуванні ПК СС та УЛНСРС об'єкту слід передбачати його інтеграцію з автоматизованою системою моніторингу та управління (далі - АСМУ). При цій інтеграції для здійснення моніторингу та передачі інформації щодо систем техногенного захисту необхідно використовувати спеціалізоване програмне забезпечення інтегрованої системи АСМУ або відкритий стандартизований інтерфейс.

6.3 Автоматизація систем та устаткування, що не входять до складу СРВНСО

6.3.1 Ліфти, ескалатори, травіатори, що повинні працювати в режимі НС.

У приміщенні чергового персоналу повинна бути світлова сигналізація - про режим НС.

6.3.2 Системи вентиляції та кондиціювання, що відключаються (включаються) у разі пожежі.

У приміщенні чергового персоналу повинна бути світлова сигналізація - про відключення (загальний сигнал).

6.3.3 Евакуйовальні виходи, що знаходяться у закритому стані і контролюються системою контролю доступу:

У приміщенні чергового персоналу повинна бути світлова сигналізація (з розшифруванням по розташуванню) про розблокування дверей евакуйовальних виходів, що контролюються системою контролю доступу.

7 Установки локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії

7.1 Галузь застосування

Установки локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії (УЛНСРС) застосовуються для усунення передумов можливості виникнення аварії на стадії аварійної ситуації.

7.2 Загальні вимоги

7.2.1 УЛНСРС поділяються за конструктивним виконанням, характером впливу на аварійну ситуацію та способом ліквідації.

7.2.2 Способи ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії:

- а) подача рідин (води, нейтралізуючих розчинів, водяних емульсій);
- б) засипка твердими сипучими нейтралізуючими речовинами;
- в) покриття полімерними плівками шляхом розпилення або шаром піни;
- г) видалення з об'єму приміщення газопароповітряних сумішей;
- д) розбавлення небезпечних газоповітряних сумішей інертними газами;
- е) відкачування пролитих небезпечних рідин;
- ж) створення надлишкового тиску у суміжних приміщеннях;
- з) інші способи в залежності від технологічних процесів і властивостей речовин та матеріалів.

7.2.3 УЛНСРС повинні забезпечити:

- а) роботу упродовж часу, необхідного для локалізації / ліквідації аварійної ситуації;
- б) інтенсивність подачі нейтралізуючих розчинів, полімерних матеріалів, піни, емульсій та їх концентрацію;
- в) необхідну кратність обміну повітря у приміщенні.

7.2.4 Запуск УЛНСРС при досягненні критичних показників параметрів має здійснюватись вручну або автоматично залежно від особливостей технологічних процесів виробництва.

7.2.5 Пристрої дистанційного пуску УЛНСРС мають бути розміщені у приміщенні диспетчерської та перед входом у приміщення, де встановлена УЛНСРС, і бути захищені від несанкціонованого включення.

7.2.6 У разі, якщо способи локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій згідно з п. 7.2.2 комбіновані, їх запуск повинен здійснюватись від одного пристрою пуску.

7.2.7 Біля входу до приміщення та у приміщенні, де встановлена УЛНСРС, повинна бути передбачена світлова та звукова сигналізація про спрацювання системи.

7.2.8 Сигнал про спрацювання УЛНСРС повинен надходити до оператора.

7.2.9 УЛНСРС повинна бути облаштована засобами звукового та світлового

оповіщення про своє спрацювання (у тому числі біля входу до приміщення, де встановлена УЛНСРС).

7.3 Проектування установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії

7.3.1 Стадійність проектування УЛНСРС визначається ступенем складності та рівнем типовості технічних рішень щодо оснащення об'єкта програмно-технічними засобами відповідно до ДБН А.2.2-3.

7.3.2 У разі, коли проектування УЛНСРС виконується окремим розділом загального проекту будівництва об'єкту, його стадійність визначається стадійністю загального Проекту.

7.3.3 Необхідність застосування установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії та вибір способу повинні обумовлюватись особливостями небезпеки технологічного процесу, швидкістю створення небезпечної ситуації та визначається проектною організацією.

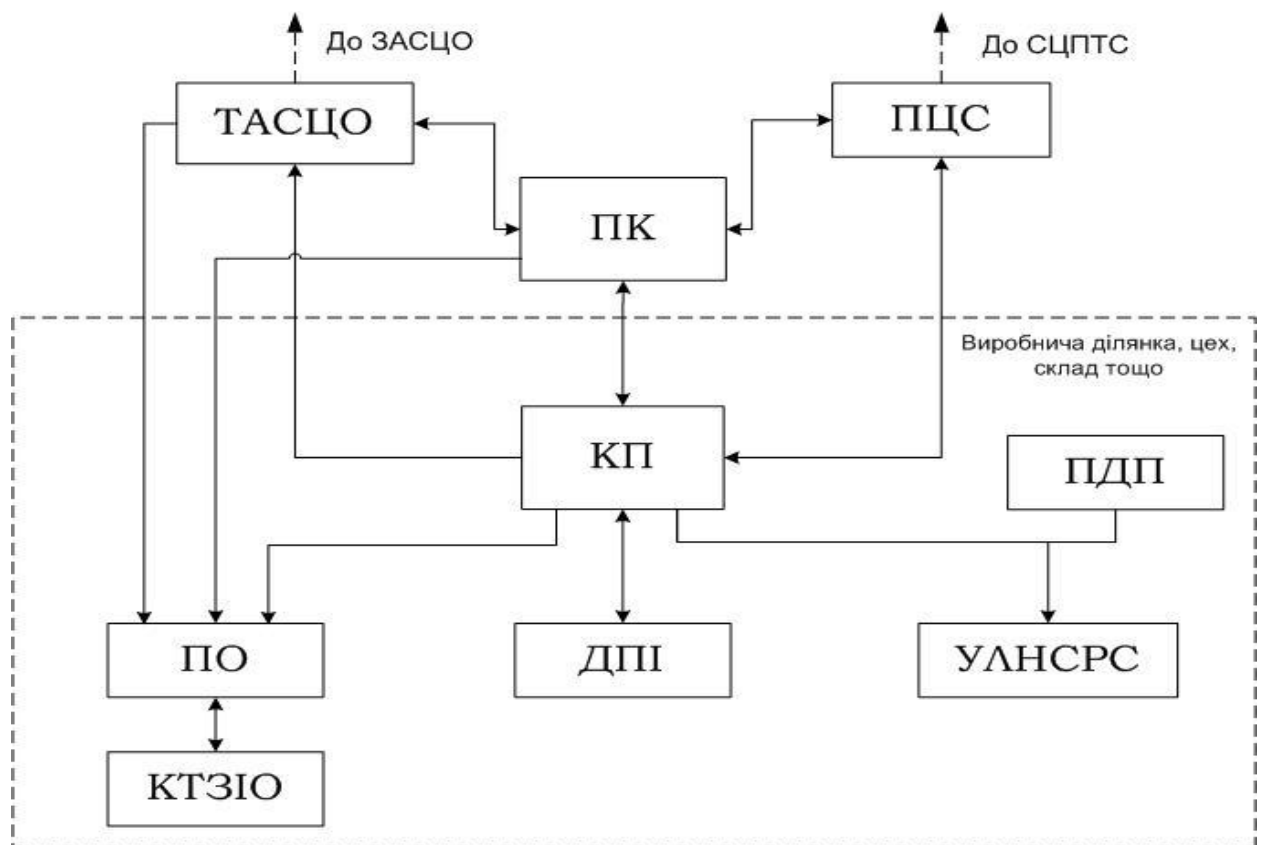
7.3.4 Конструктивні рішення УЛНСРС повинні відповідати вимогам в частині категорії виконання щодо стійкості до кліматичного впливу, сейсмічності та вібрації, особливостям будівельних конструкцій об'єктів, що захищаються, можливості взаємодії з технологічною автоматикою об'єкту, що захищається.

7.3.5 Виконання електрообладнання, що входить до складу УЛНСРС, повинно відповідати вимогам експлуатації та категорії пожежо-вибухонебезпеки приміщення, що захищається та агресивності оточуючої середовища.

7.4 Монтування установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії

7.4.1 Монтування установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії виконується на підставі затвердженої проектною документації з урахуванням вимог державних норм з монтажу систем автоматизації, протипожежного захисту, інших норм та нормативно-правових актів.

7.5 Структурна схема установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії

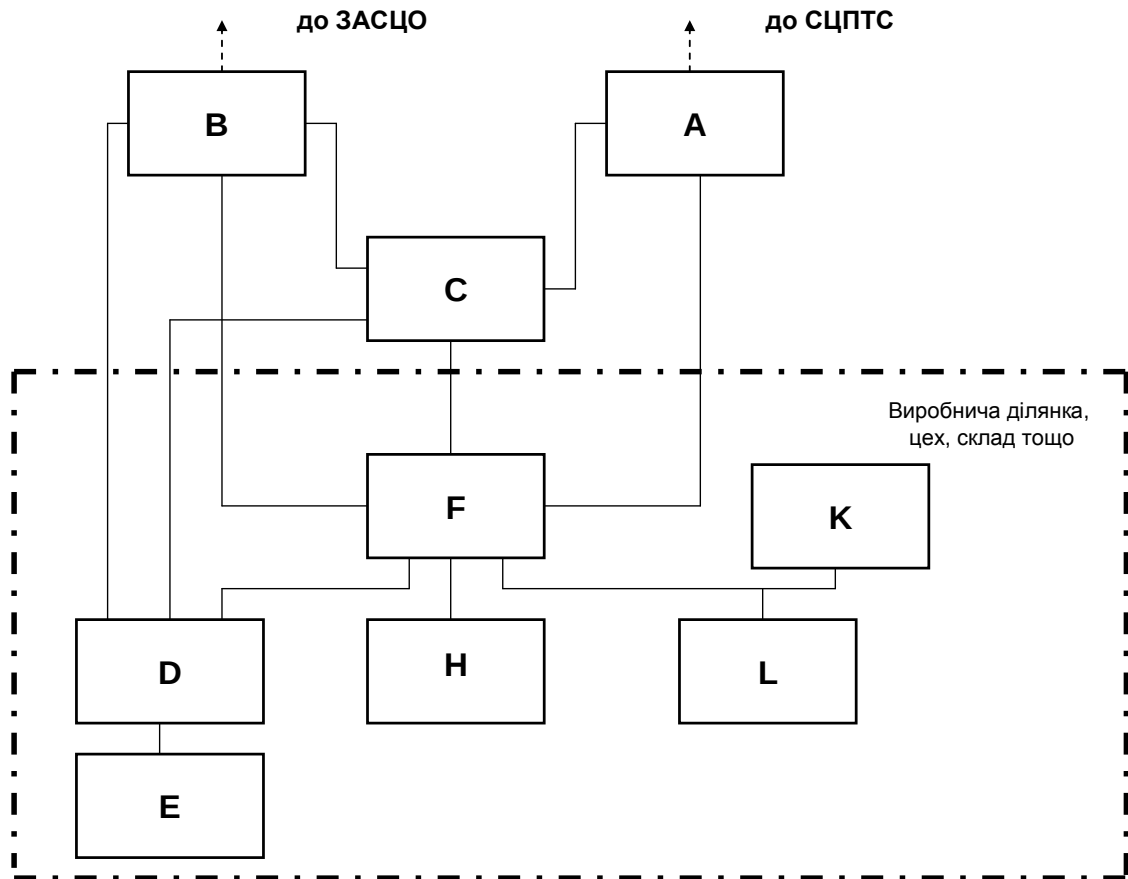

Рис. 23. Структурна схема установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії.

УЛНСРС – установки локалізації / ліквідації НС на ранній стадії; СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостереження;

ЗАСЦО – загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення;

А - ПЦС – пульт централізованого спостереження;

В -

ТАСЦО – територіальна автоматизована система централізованого оповіщення;

С - ЗАСЦО – загальнодержавна автоматизована система централізованого оповіщення;

СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостереження;

ПЦС – пульт централізованого спостереження;

ПК – пульт керування;

Д - ПО – пристрій оповіщення;

Е - КТЗІО – кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення;

Ф - КП – комунікаційний пристрій;

Н - ДПП – джерела первинної інформації;

К - ПДП – пристрій дистанційного пуску;

L - УЛНСРС – установки локалізації / ліквідації НС на ранній стадії/

КП – комунікаційний пристрій;

ПО – пристрій оповіщення;

КТЗІО – кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення;

ДПІ – джерела первинної інформації;

ПДП – пристрій дистанційного пуску.

8 Пульти централізованого спостереження за СРВНСО (ПЦС)

8.1 Галузь застосування

Пульти централізованого спостереження за СРВНСО (надалі - ПЦС) застосовуються для забезпечення віддаленого цілодобового нагляду за технічним станом СРВНСО, а також для прийняття з СРВНСО та передавання (ретрансляції) тривожних сповіщень про загрозу або виникнення НС до систем вищого рівня реагування на ці сповіщення – системи централізованого пожежного та техногенного спостереження (надалі – СЦПТС).

Порядок підключення ПЦС до СЦПТС визначається нормативно-технічними та нормативно-правовими документами щодо створення та функціонування СЦПТС.

8.2 Загальні вимоги

8.2.1 ПЦС розміщується в приміщеннях центрів оброблення тривожних сповіщень.

8.2.2 ПЦС повинен мати можливість отримувати з СРВНСО службові сповіщення щодо:

- фактів досягнення параметрами, які контролюються СРВНСО, до критичних та критичних значень;

- відмови/відновлення працездатності складових СРВНСО, джерел електроживлення, каналів зв'язку.

8.2.3 У разі отримання службових сповіщень ПЦС повинен забезпечити:

- збереження сповіщення у архівному журналі разом із датою та часом його надходження;

- автоматичне відправлення до СРВНСО підтвердження про отримання сповіщення;

- візуалізацію надходження сповіщення;

- реєстрацію у архівному журналі фактів реагування/не реагування оператора ПЦС на отримане сповіщення.

8.2.4 ПЦС повинен мати можливість отримувати з СРВНСО тривожні сповіщення щодо:

- загрози виникнення НС;
- виникнення НС;
- відсутності своєчасного реагування оператора СРВНСО на інформацію про досягнення параметрами, що контролюються СРВНСО, критичних значень.

8.2.5 У разі отримання тривожних сповіщень ПЦС повинен забезпечити:

- збереження сповіщення у архівному журналі разом із датою та часом його надходження;
- автоматичне відправлення до СРВНСО підтвердження про прийняття сповіщення;
- візуалізацію сповіщення;
- автоматичне передавання (ретрансляцію) сповіщення, що надійшло, до СЦПТС;
- отримання від СЦПТС підтвердження прийняття тривожного сповіщення;
- збереження у архівному журналі фактів підтвердження прийняття СЦПТС тривожного сповіщення разом із датою та часом його надходження.
- реєстрацію у архівному журналі фактів реагування / не реагування оператора ПЦС на отримані сповіщення.

8.2.6 Тривожні сповіщення, відповідно до Додатку НБ ДСТУ-П CLC/TS 50136-4 повинні передаватись до СЦПТС із застосуванням протоколу (формату) SOS Access V3 із зазначенням у відповідних полях типу тривожного сповіщення, згідно п.8.2.4, ідентифікатора об'єкта спостереження та ідентифікатора електронної картки аварії.

8.2.7 ПЦС повинен автоматично виконувати контролювання:

- дій оператора ПЦС щодо оброблення отриманих з СРВНСО сигналів і повідомлень;
- працездатності основних складових ПЦС, каналів зв'язку та стану електроживлення.

8.3 Проектування пультів централізованого спостерігання

8.3.1 Проект на монтування ПЦС в центрі обробки тривожних сповіщень розробляється на підставі технічної документації виробників складових ПЦС у відповідності до діючих будівельних норм на проектування.

8.4 Монтування пультів централізованого спостерігання

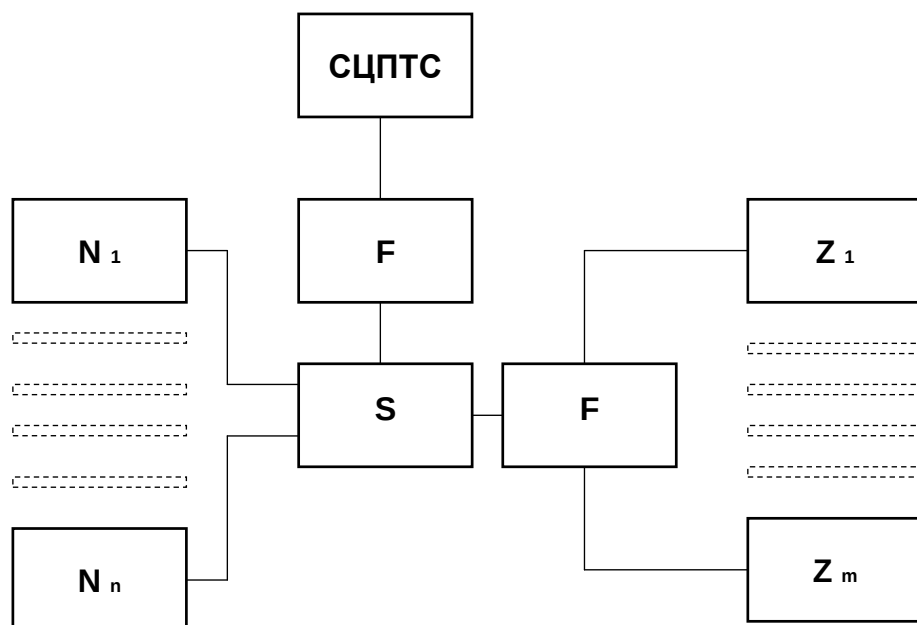
8.4.1 Монтування пультів централізованого спостерігання виконується на підставі затвердженої проектної документації з урахуванням вимог державних норм з монтажу систем автоматизації, протипожежного захисту, інших норм та нормативно-правових актів.

8.4.2 Прилади, кабелі і технічні засоби автоматизації передаються в монтаж тільки за актом їх перевірки.

8.4.3 Прилади і технічні засоби автоматизації, які розукомплектовані, без технічної документації (паспорти, свідоцтва тощо), зі змінами, не відображеними в технічних умовах, для проведення перевірки не приймаються.

8.5 Структурна схема пульту централізованого спостереження за СРВНСО

8.68.5

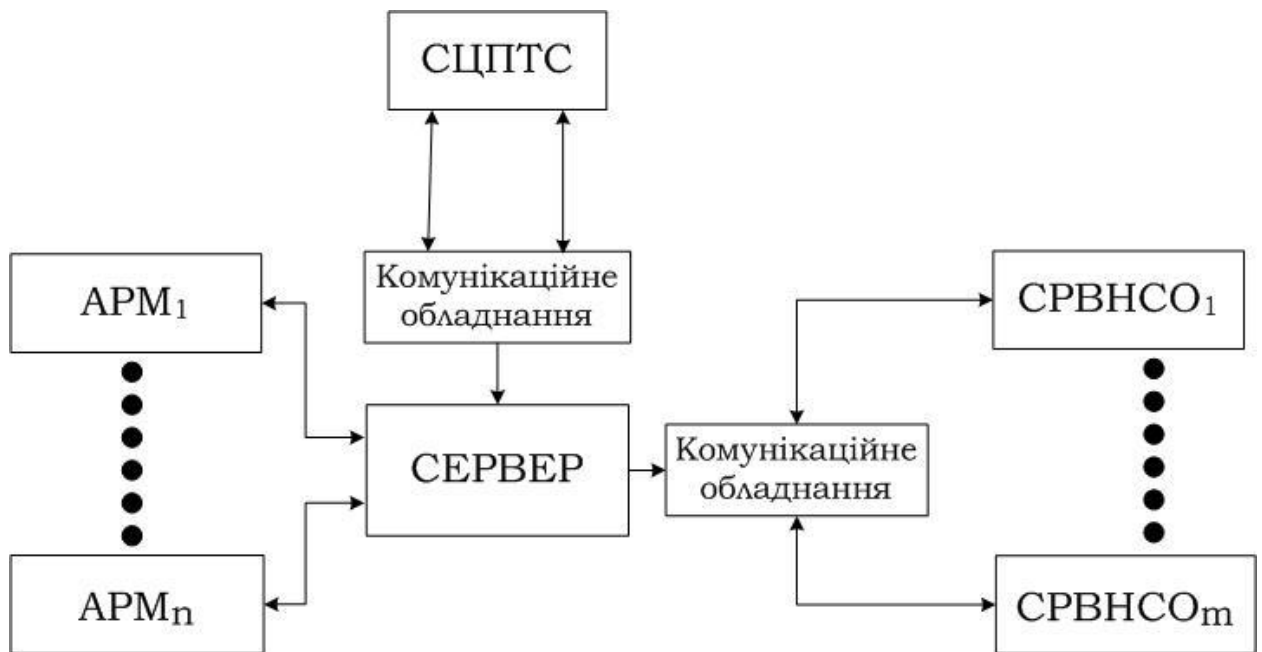

Рис. 34. Пульт централізованого спостерігання за СРВНСО

СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостерігання;

F – комунікаційне обладнання;

N - АРМ – автоматизоване робоче місце оператора ПЦС;

Z - СРВНСО - автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення;

СЦПТС – система централізованого пожежного та техногенного спостерігання;

АРМ – автоматизоване робоче місце оператора ПЦС – сервер..

ДОДАТОК А (обов'язковий)

Склад систем

1. Склад СРВНСО:

- комунікаційні пристрої;
- пульт керування;
- пристрої оповіщення;
- кінцеві технічні засоби інформування та оповіщення;
- пульти керування зональним оповіщенням.

2. Склад засобів диспетчеризації і автоматизації:

- автоматизоване робоче місце/місця оператора (чергового персоналу);
- сервер (сервери) вводу-виводу інформаційних потоків;
- мережа та устаткування збору та передачі інформації від ПК СС ТА УЛНСРС.

3. Склад установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії:

- пульт керування;
- комунікаційний пристрій;
- джерела первинної інформації;
- пристрої оповіщення;
- установки локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії.

4. Склад пульта централізованого спостерігання за СРВНСО:

- сервер обробки даних;
- автоматизоване робоче місце оператора ПЦС;
- комунікаційне обладнання.

ДОДАТОК Б (обов'язковий)

Критерії

визначення необхідності улаштування СРВНСО на однотипних за призначенням об'єктах, будівлях, спорудах і територіях у залежності від кількості осіб, життю та здоров'ю яких загрожує небезпека або розміру можливих матеріальних збитків, а також вибору типу засобів оповіщення і типу системи передавання тривожних сповіщень.

Кількість осіб, життю та здоров'ю яких загрожує небезпека		Розмір можливих матеріальних збитків (мінімальних заробітних плат)	Засоби оповіщення	Тип СЦПТС
які постійно та/або періодично перебувають на об'єкті	які перебувають у зоні можливого ураження			
1	2	3	4	5
понад 300	понад 1000	25 000	Засоби СРВНСО та ТАСЦО адміністративно-територіальних одиниць, території яких попадають у зону можливого ураження	Тип 1
50-300	150-1000	5 000	Засоби СРВНСО та ТАСЦО адміністративно-територіальної одиниці, територія якої попадає у зону можливого ураження	Тип 1
20-50	70-150	500	Засоби СРВНСО	Тип 2

Примітка 1. Чисельні значення характеристик, що наведені у колонках 1-3 таблиці, відповідають критеріям, що визначають рівень надзвичайних ситуацій згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004р. № 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями».

Примітка 2. Достатнім критерієм є виконання хоча б однієї характеристики, що визначена у колонках 1-3.

Примітка 3. Вважається, що на об'єкті постійно є люди, якщо вони перебувають там не менше ніж вісім годин на добу і не менше ніж 150 днів на рік. Людьми, які періодично відвідують об'єкт, вважаються ті, що перебувають там не більше трьох годин на добу.

Примітка 4. Розмір мінімальної заробітної платні визначається щорічно відповідними постановами Кабінету Міністрів України.

Примітка 5. Типи СЦПТС згідно з ДСТУ EN 54-21 «Системи пожежної сигналізації. Частина 21. Пристрої передавання пожежної тривоги та попередження про несправність (EN 54-21:2006, IDT).

ДОДАТОК В (обов'язковий)

ІНФОРМАЦІЯ, ЩО НАДАЮТЬ У КАРТЦІ АВАРІЇ

1. Картки аварії повинні містити таку інформацію:

а) первинна інформація про НС:

- опис НС (пожежа, викид хімічно-небезпечної речовини, вибух тощо);
- місце (об'єкт), де виникла НС (назва підприємства, цеху, дільниці);
- категорія небезпеки об'єкту;
- географічні координати місця виникнення НС;
- фізична адреса підприємства.

б) джерела та види небезпеки, можливі рівні НС;

в) ситуаційний план знаходження об'єкту на місцевості із зазначенням місць розташування аварійно-рятувальних формувань та маршрутів їх руху;

г) ситуаційний план розташування об'єкту із зазначеною зоною ймовірного ураження небезпечними хімічними речовинами, вибуховою хвилею або тепловим випромінюванням тощо та очікувані втрати населення;

д) план або фрагмент плану об'єкту із зазначенням:

– місця розташування аварійного устаткування або комунікацій (для аварій, що виникли на відкритому майданчику), або місця розташування будівлі, споруди де знаходиться аварійне устаткування або комунікації (для аварій, що виникли у приміщенні);

– місця під'їзду, установлення та маневрування спеціальної техніки другого ешелону служби 112 (служб 101, 102, 103, 104)

– місця забезпечення спецтехніки водою;

– маршрутів виходу працівників із небезпечної зони;

– безпечних місць збирання працівників (будівля, поверх, приміщення тощо);

– основного та резервного місця розташування штабу із ліквідації НС (будівля, захисна споруда, поверх, приміщення тощо);

– місця розташування та характеристика захисних споруд (сховищ тощо) цивільного захисту;

– місця розташування запасів небезпечних речовин, їх назва та кількість, умови зберігання (приміщення, відкритий склад, тара, ємності тощо);

– місця розташування запасів засобів індивідуального захисту, інструментів, матеріалів тощо (будівля, поверх, приміщення; їх перелік та кількість);

е) фрагмент плану об'єкту або план (фрагмент плану) виробничого приміщення, де сталася аварія із зазначенням:

- місця розташування устаткування або комунікацій, на яких сталася аварія;
- місця розташування пожежних гідрантів, кранів, сухотрубів тощо;
- місця розташування приладів керування електроустаткуванням, систем примусової вентиляції тощо (будівля, поверх, приміщення, будівельні вісі та їх малюнки або фотографії);

- місця розташування запірної арматури, яку необхідно відкривати або закривати під час локалізування та (або) ліквідування аварії, і, яка знаходиться у небезпечній зоні (будівля, поверх, приміщення, назва та номер позиції трубопроводу, назва продукту в трубопроводі, будівельні вісі їх розташування та малюнки або фотографії);

ж) технологічну схему аварійного блоку із зазначенням запірної арматури, яку необхідно відкривати або закривати під час локалізування та (або) ліквідування аварії, та короткий опис дій щодо припинення аварійного витоку.

2. У залежності від типу НС картки аварії повинні містити плани місцевості та (або) населеного пункту із зазначенням:

- зони ймовірного ураження;
- зони зсуву, провалу;
- зони сходження лавини, селевого потоку;
- зруйнованих (пошкоджених) будівель та споруд з покрівлями великої площі;
- зони можливого затоплення та перелік населених пунктів, що потрапили у зону затоплення;
- маршрутів руху аварійно-рятувальних формувань та населення, що евакуюють.

ДОДАТОК Г (довідковий)**Вимоги до інформаційного забезпечення**

Інформаційне забезпечення СРВНСО повинно бути достатнім для оперативного виконання системою усіх автоматизованих функцій. Склад інформаційного забезпечення для різних режимів функціонування об'єкту наведена у Додатку Д.

Основою інформаційного забезпечення СРВНСО є структуровані дані щодо можливих сценаріїв виникнення та розвитку НС, які зберігаються в базі даних комп'ютера у вигляді окремих масивів – електронних карток аварій, кожна з яких має свій ідентифікаційний код.

Електронні картки аварій повинні містити первинну інформацію, достатню для оперативного прийняття управлінських рішень щодо запобігання НС або здійснення ефективних дій щодо ліквідування НС та їх наслідків. Зміст необхідної інформації, що подають в електронних картах аварії, наведено у Додатку В.

Інформаційне забезпечення СРВНСО повинно бути узгодженим з інформаційним забезпеченням суміжних систем за змістом, системою кодування електронних карток, методами адресації, форматами даних та формою надання інформації.

Форми документів та відеокадрів, що вводять, виводять або корегують через термінали СРВНСО повинні бути узгоджені з відповідними характеристиками терміналів.

Сукупність інформаційних масивів повинна бути організована у вигляді баз даних на машинних носіях.

В СРВНСО слід передбачити необхідні заходи щодо контролювання та оновлення даних в інформаційних масивах, відновлення масивів після відмови будь-яких технічних засобів СРВНСО, а також контролювання ідентичності однойменної інформації у базах даних.

ДОДАТОК Д (довідковий)

СКЛАД ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Таблиця Д.1 – Функціонування СРВНСО на об'єкті в нормальних умовах та у разі виникнення аварійної ситуації

Первинна інформація		Вихідна інформація		
Склад	Джерела	Одержувачі	Зміст	Вигляд
Параметри технологічного обладнання чи процесу	Контрольно-вимірювальні прилади та автоматика технологічного обладнання	Обслуговуючий персонал технологічного обладнання цеху, виробничої ділянки складу тощо	Факт досягнення докритичних значень параметрів, що контролюються. Факт спрацювання протиаварійної автоматики	Світлова та звукова сигналізація. Відповідні інформаційні заздалегідь підготовлені мовні повідомлення (ЗПМП) про подію, які включаються (надаються) в автоматичному режимі
Параметри робочої зони	Контрольно-вимірювальні прилади спостереження за станом робочої зони			
Параметри інших джерел та чинників безпеки об'єкту	Контрольно-вимірювальні прилади спостереження за станом інших джерел і чинників безпеки	Оператор СРВНСО	Факт досягнення докритичних значень параметрів, що контролюються. Факт спрацювання протиаварійної автоматики	Інформаційні та попереджувальні відеокадри на моніторі автоматизованого робочого місця оператора СРВНСО, що супроводжуються звуковими сигналами

Таблиця Д.2 – Функціонування СРВНСО на об'єкті в умовах аварійної ситуації та аварійної обстановки, що загрожує виникненням НС

Первинна інформація		Вихідна інформація		
Склад	Джерела	Одержувачі	Зміст	Вигляд
Параметри технологічного обладнання чи процесу	Контрольно-вимірювальні прилади та автоматика технологічного обладнання	Обслуговуючий персонал технологічного обладнання виробничої ділянки (цеху, складу тощо)	Факт спрацювання протиаварійної автоматики Факт досягнення критичних значень параметрів, що контролюються	Світлова та звукова сигналізація. Відповідні інформаційні ЗПМП про подію, які включаються (надаються) в автоматичному режимі
Параметри робочої зони	Контрольно-вимірювальні прилади спостереження за станом робочої зони	Оператор СРВНСО	Факт спрацювання протиаварійної автоматики Факт досягнення критичних значень параметрів, що контролюються	Інформаційні та попереджувальні відеокадри на моніторі автоматизованого робочого місця оператора СРВНСО, що супроводжуються звуковими сигналами
Параметри інших джерел та чинників небезпеки	Контрольно-вимірювальні прилади спостереження за станом інших джерел і чинників небезпеки	Спеціалізовані служби, відповідальні посадові особи та керівники об'єкту*	Факт виникнення та основні обставини аварійної обстановки, що загрожує виникненням НС	Тривожні ЗПМП
Факт виникнення аварії, що визначені візуально	Ручні оповішувачі	Оперативно-диспетчерські служби територіальних центральних органів влади з питань цивільного захисту*	Факт виникнення та основні обставини аварійної обстановки, що загрожує виникненням НС	Інформаційні та попереджувальні відеокадри і додаткова інформація у вигляді таблиць, схем, карт тощо на моніторі автоматизованого робочого місця оперативного чергового оперативно-диспетчерської служби (картка аварії), що супроводжуються звуковими сигналами. Інструкції щодо дій в умовах ймовірної НС

* - інформація надається за командою оператора СРВНСО, або у разі відсутності його реагування на отриману від СРВНСО інформації про досягнення критичних значень параметрів, що контролюються.

Таблиця Д.3 – Функціонування СРВНСО на об'єкті в умовах НС

Первинна інформація		Вихідна інформація		
Склад	Джерела	Одержувачі	Зміст	Вигляд
Параметри технологічного обладнання чи процесу	Контрольно-вимірювальні прилади та автоматика технологічного обладнання	Обслуговуючий персонал технологічного обладнання цеху, виробничої ділянки, складу тощо	Факт виникнення НС та вказівки відносно дій в обстановці, що склалася	Трансляція відповідних тривожних заздалегідь підготовлених та (або) оперативних мовних повідомлень через усі наявні на об'єкті засоби оповіщення
Параметри робочої зони і навколишнього середовища у прогнозованих зонах ймовірного ураження	Контрольно-вимірювальні прилади спостереження за станом робочої зони і навколишнього середовища	Оператор пульта керування СРВНСО	Факт досягнення критичних значень параметрів, що контролюються Факт спрацювання протиаварійної автоматики Факт активізації системи оповіщення Інформація щодо дій з локалізації та ліквідації НС	Відповідні інформаційні відеокадри на моніторі автоматизованого робочого місця оператора СРВНСО (картка аварії), що супроводжуються звуковими сигналами
Параметри інших джерел і чинників небезпеки	Контрольно-вимірювальні прилади спостереження за станом інших джерел і чинників небезпеки	Оперативно-диспетчерські служби територіальних органів управління спеціально уповноваженого органу центральної виконавчої влади з питань цивільного захисту	Факт виникнення та основні обставини НС. Довідкова інформація щодо об'єкту	Інформаційні та попереджувальні відеокадри і додаткова інформація у вигляді таблиць, схем, карт тощо на моніторі автоматизованого робочого місця оперативного чергового оперативно-диспетчерської служби (картка аварії), що супроводжуються звуковими сигналами Інструкції щодо дій в умовах НС

Первинна інформація		Вихідна інформація		
Склад	Джерела	Одержувачі	Зміст	Вигляд
Факт виникнення НС, що визначена візуально	Ручні оповіщувачі	Аварійно-рятувальні служби та формування. Інші служби, які долучаються до локалізації та ліквідації аварії	Факт виникнення та основні обставини НС	Інформаційні та попереджувальні відеокадри і додаткова інформація у вигляді таблиць, схем, карт тощо на моніторі автоматизованого робочого місця оперативного чергового, що супроводжуються звуковими сигналами. Інструкції щодо дій у визначеній НС
Додаткова інформація, щодо обставин аварії	Персонал технологічної ділянки	Територіальні органи управління спеціально уповноваженого органу центральної виконавчої влади з питань цивільного захисту	Факт виникнення та основні обставини НС. Довідкова інформація про об'єкт. Факт активізації локальної системи оповіщення	Відповідні інформаційні та попереджувальні відеокадри і додаткова інформація у вигляді таблиць, схем, карт тощо на моніторі автоматизованого робочого місця чергового (картка аварії), що супроводжуються звуковими сигналами. Інструкції щодо дій у визначеній НС. Відповідні заздалегідь підготовлені мовні повідомлення, що доводиться до членів комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і НС та інших відповідальних посадових осіб
Режим функціонування системи оповіщення	Програмні та технічні засоби оповіщення	Населення, що проживає або знаходиться в прогнозованих зонах можливого ураження	Факт виникнення НС та вказівки відносно дій в обстановці, що склалася	Подання сигналу "Увага всім!" з подальшою трансляцією відповідних тривожних заздалегідь підготовлених та (або) оперативних мовних повідомлень через усі наявні засоби оповіщення

ДОДАТОК Е (довідковий)

Склад експлуатаційної документації на СРВНСО.

Перед введенням СРВНСО до експлуатування керівник об'єкта або уповноважена ним особа разом із представниками проектної та монтажної організації повинні забезпечити розробку наступної документації:

- паспорт на СРВНСО;
- інструкції про порядок дії оперативно-чергового персоналу у разі надходження сигналу про спрацювання СРВНСО;
- журнал обліку робіт з технічного обслуговування СРВНСО;
- журнал обліку спрацювань СРВНСО;
- журнал обліку несправностей.

Перелік документації може бути змінений залежно від конкретних умов на підприємстві (об'єкті) за узгодженням з органами державного нагляду у сфері техногенної безпеки і затверджений керівником підприємства.

Документація, що розробляється адміністрацією об'єкта, повинна переглядатися не менше одного разу на три роки і щоразу при змінюванні умов експлуатування системи.

Експлуатаційна документація, що поставляється з технічними засобами СРВНСО, повинна містити повну інформацію для виконання правильного монтажу, експлуатації та технічного обслуговування.

Експлуатаційна документація, що поставляється з програмними засобами СРВНСО, повинна містити всі відомості, що необхідні для первинного завантаження та використання програмного забезпечення.

ДОДАТОК Ж (довідковий)

Перевірка СРВНСО

Перевірці, під час прийняття автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення до експлуатування, підлягають:

- відповідність СРВНСО проектній документації, за якою був здійснений її монтаж;
- наявність документів, які свідчать про відповідність кабелів, матеріалів, програмних і технічних засобів, що входять до складу СРВНСО, чинним нормативним документам, технічним умовам, проектній документації, документації заводів-виробників, з урахуванням ДБН А.2.2-4 та СНиП 1.06.05;
- акти заміру опору ізоляції мереж живлення;
- наявність акту проведення дослідної експлуатації;
- наявність угод з організаціями, які забезпечують технічне обслуговування та передачу тривожних сигналів з СРВНСО до оперативно-диспетчерської служби територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;
- наявність експлуатаційної документації: паспорт СРВНСО, план-графік технічного обслуговування, журнал обліку спрацювань СРВНСО щодо досягнення критичних значень контрольованих параметрів, журнал обліку відмов працездатності СРВНСО.

ДОДАТОК 3 (довідковий)

Склад комісії

Для прийняття в експлуатацію Системи замовником робіт створюється комісія. Порядок та тривалість роботи комісії визначаються замовником робіт.

До складу комісії включаються:

- керівник об'єкта або уповноважена ним особа (голова комісії);
- представник центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту (заступник голови комісії);
- представник проектної організації;
- представник монтажної організації;
- представник організації, яка виконувала програмування та пусконаладжувальні роботи;
- представники органів контролю (за потребою).

Порядок роботи комісії визначається відповідно до вимог СНиП 3.05.07.

При виявленні недоліків представником органу державного нагляду у сфері техногенної безпеки складається їх перелік, який вручається голові комісії.

Акт прийняття Системи в експлуатацію підписується членами комісії в тому випадку, коли комісією не виявлено порушень або виявлені порушення усунуто в повному обсязі.

Роботи з улаштування Системи вважаються прийнятими у тому разі, коли акт прийняття Системи в експлуатацію підписаний усіма членами комісії.

ДОДАТОК ЗИ (довідковий)

АКТ

прийняття в експлуатацію автоматизованої системи раннього виявлення
загрози виникнення надзвичайних ситуацій
та оповіщення населення

м. _____ " ____ " _____ 20__ року

Комісія, яка призначена
наказом _____

(назва організації-замовника, яка призначила комісію)

У складі:

Голови - представника замовника

_____ (посада, прізвище, ініціали)

Заступника Голови:

представника центрального органу
виконавчої влади, що реалізує державну
політику у сфері цивільного захисту

_____ (посада, прізвище, ініціали)

Членів комісії - представників:
експлуатаційної організації

_____ (посада, прізвище, ініціали)

монтажно-налагоджувальної організації

_____ (посада, прізвище, ініціали)

проектної організації

_____ (посада, прізвище, ініціали)

_____ (посада, прізвище, ініціали)

провела перевірку виконаних робіт та встановила:

монтажно-налагоджувальною
організацією

_____ (назва організації, адреса)

пред'явлена до прийняття в експлуатацію автоматизована система раннього виявлення
загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення

_____ (найменування, тип та кількість обладнання,

відомості про сертифікацію продукції)

змонтована: _____

_____ (назва приміщення, цеху, будинку, відомча належність, адреса)

відповідно до затвердженої проектної документації,
розробленої _____

(назва проектної організації, її адреса, N ліцензії, термін дії ліцензії, N та шифр проекту)

яка пройшла погодження
в

(найменування територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту)

ЛИСТ

(N та дата підписання листа)

Результати перевірки: автоматизована система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення пройшла комплексне випробування, знаходиться в працездатному стані і готова до експлуатації, про що складено протокол від " __ " _____ 20__ року N ____.

Висновок комісії і оцінка виконаних робіт:

автоматизовану систему раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення, яка змонтована

(назва приміщення, цеху, будинку, відомча належність, адреса)

вважати прийнятою в експлуатацію з " __ " _____ 20__ року.

Перелік документації, що додається до акта:

1. Переліки недоліків, які виявлені під час прийняття автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення, з відмітками про їх усунення.
2. Акти виміру опору ізоляції електричних мереж.
3. Акт закінчення монтажних робіт.
4. Відомість змонтованих приладів та обладнання.
5. Акт закінчення пусконаладжувальних робіт.
6. Протокол проведення комплексного випробування автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення.
7. Акт тестового випробування щодо визначення технічної можливості передачі тривожного сигналу від систем спостереження до оперативно-диспетчерської служби (до СЦПТС та ЗАСЦО).
8. Наказ керівника об'єкта про призначення особи, відповідальної за експлуатацію Системи.
9. Інші документи.

(зазначити назви документів)

Голова комісії - представник замовника

М.П.

(підпис, прізвище, ініціали)

Заступник Голови комісії:
представник центрального органу
виконавчої влади, що реалізує державну
політику у сфері цивільного захисту

М.П.

(підпис, прізвище, ініціали)

Члени комісії – представники:
експлуатаційна організація

М.П.

(підпис, прізвище, ініціали)

монтажно-налагоджувальна організація

М.П.

(підпис, прізвище, ініціали)

проектна організація

М.П.

(підпис, прізвище, ініціали)

(підпис, прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

- 1 Сфера застосування
- 2 Нормативні посилання
- 3 Терміни та визначення
- 4 Позначення і скорочення
- 5 Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення (СРВНСО)
 - 5.1 Галузь застосування
 - 5.2 Загальні вимоги
 - 5.3 Виявлення загрози або виникнення надзвичайної ситуації
 - 5.4 Оповіщення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації
 - 5.5 Вимоги до сигналів оповіщення та інформування
 - 5.6 Управління евакуацією людей
 - 5.7 Вимоги до електроживлення
 - 5.8 Структурна схема автоматизованої системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення і управління евакуацією людей
 - 5.9 Вимоги до складу СРВНСО
 - 5.10 Проектування СРВНСО
 - 5.11 Монткування СРВНСО
 - 5.12 Прийняття СРВНСО до експлуатування
 - 5.13 Технічне обслуговування СРВНСО
- 6 Диспетчеризація і автоматизація систем та устаткування, що не входять до складу СРВНСО
 - 6.1. Галузь застосування
 - 6.2. Пульт керування суміжними системами та УЛНСРС
 - 6.3. Автоматизація систем та устаткування, що не водять до складу СРВНСО
- 7 Установки локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії
 - 7.1 Галузь застосування
 - 7.2 Загальні вимоги
 - 7.3 Проектування установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії
 - 7.4 Монткування установок локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії

7.5 Структурна схема установки локалізації / ліквідації надзвичайних ситуацій на ранній стадії

8 Пульти централізованого спостерігання за СРВНСО (ПЦС)

8.1 Галузь застосування

8.2 Загальні вимоги

8.3 Проектування пульта централізованого спостерігання

8.4 Монтування пульта централізованого спостерігання

8.5 Структурна схема пульта централізованого спостерігання за СРВНСО

9 ДОДАТКИ

ДОДАТОК А (обов'язковий)

Склад систем.

ДОДАТОК Б (обов'язковий)

Критерії визначення необхідності улаштування СРВНСО на однотипних за призначенням об'єктах, будівлях, спорудах і територіях у залежності від кількості осіб, життю та здоров'ю яких загрожує небезпека, розміру можливих матеріальних збитків, а також вибору типу засобів оповіщення і типу системи передавання тривожних сповіщень.

ДОДАТОК В (обов'язковий)

Інформація, що надають у картці аварії.

ДОДАТОК Г (довідковий)

Вимоги до інформаційного забезпечення.

ДОДАТОК Д (довідковий)

Склад інформаційного забезпечення.

ДОДАТОК Е (довідковий)

Склад експлуатаційної документації на СРВНСО.

ДОДАТОК Ж (довідковий)

Перевірка СРВНСО.

ДОДАТОК З (довідковий)

Склад комісії.

ДОДАТОК З И (довідковий)

Акт прийняття в експлуатацію.

Надзвичайна ситуація, техногенна безпека, автоматизована система, раннє виявлення, оповіщення, спостереження, евакуація, пульт керування

Начальник УкрНДІЦЗ

В.С. Кропивницький

Заступник начальника УкрНДІЦЗ

О.М.Євдін

Керівник науково-дослідної розробки
заступник начальника центру - начальник
відділу розвитку цивільного захисту
НДЦ цивільного захисту УкрНДІЦЗ

К.В. Блажчук

